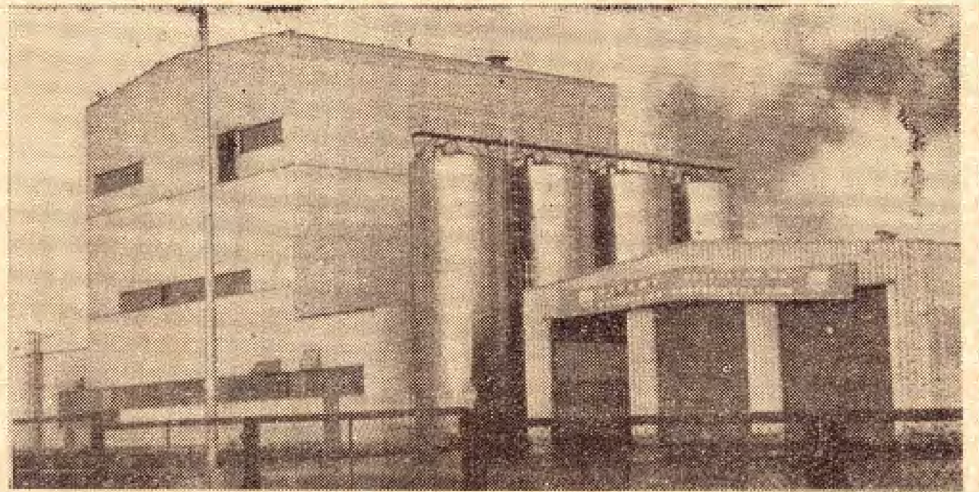
Ніва

Тыднёвік Беларускага грамадска-культурнага таварыства

№ 49 (1032) ГОД XX 7 СНЕЖНЯ 1975 г. ЦАНА 60 гр.



Парашкоўня малака ў Бельску. *Фота аўтара.*

VII З'ЕЗД ПАРТ

І ПОМНІКІ ЎЗНЯЛІ МЫ РУКАТВОР-НЫЯ ...

Кожны чалавек, калі жыве справядліва і сумленна працуе, хоча ўбачыць вынікі сваіх намаганняў. Што тады паявілася на карце цяперашняга Беластоцкага ваяводства ад нашай супольнай працы на працягу апошніх пяці гадоў?

Найперш прыпомнім, што за гэты час насельніцтва цяперашняй Беласточчыны павялічылася больш чым на 17 тысяч чалавек. Нібы гэта не так ужо і многа, бо на адзін квадратны кіламетр прыпадае нас у сярэднім ледзь 61-62 чалавекі (для параўнання: у Беластоку на адным квадратным кіламетры жыве звыш 200 чалавек), аднак каб увесь гэты людскі прырост сабраць недзе разам, дык не хапіла б яму для пасялення такога горада, як Бельск Падляшскі, які пасля Беластока з'яўляецца ў нас самым буйным гарадскім цэнтрам.

Калі ўжо ведаем, колькі нас ёсць, дык варта ведаць, чаго мы ўсе разам дасягнулі. На аснове матэрыялаў, якія паказалі мне ў Ваяводскай камісіі па гаспадарчаму планаванню, я падлічыў, што ў гадах 1971-1975 (да кастрычніка) у межах актуальнага Беластоцкага ваяводства паявілася 205 буйнейшых новабудоўляў самага рознага характару і прызначэння. Прызнаюся, я не спадзяваўся, што іх аж так многа.

Дзе ж гэтыя новыя будоўлі? Якога яны характару?

Год 1971, 40 новых будоўляў, а сярод іх:

— разбудаваліся станкабудаўнічыя фабрыкі: „Ухвыты" ў Беластоку і сельскагаспадарчых машын — у Чорнай Беластоцкай;

— на Гайнаўскім дрэваапрацоўчым камбінаце ўзнік новы цэх, а фактычна зусім новая фабрыка па вытворчасці стружкавых пліт;

— у Беластоку распачала прадукцыю фабрыка вопату;

— гарады Гайнаўка і Саколка атрымалі новыя механічныя пякарні;

— 2 500 сем'яў пасяліліся ў новых памяшканнях;

— прыбыло 1 200 новых месц у хлявах і аборах для жывёлы.

Год 1972, новых будоўляў, буйнейшых, вядома, 35. А вось для прыкладу:

— Беластоцкае прадпрыемства па вытворчасці зборных жалезабетонных канструкцый для жыллёвага і прамысловага будаўніцтва;

— фабрыка будаўнічай сталяркі ў Саколцы;

— гарбарня ў Крынках (разбудова);

— спіртны завод у Беластоку;

— Беластоцкая друкарня (дзе зараз, між іншым, друкуюць таксама і нашу „Ніву");

— гарадская ачышчальня ў Гайнаўцы;

— гасцініца „Туркус" у Беластоку;

— гаспода ў Чаромсе;

— прадпрыемства каапэратыва „Бэтэска" па вытворчасці пластмасавых вырабаў у Беластоку.

Год 1973. Сярод 39 новых будоўляў варта адзначыць:

— газаправод з Ваўкавыска ў Беласток, дзякуючы якому сталіца нашага ваяводства ўжо колькі часу карыстаецца высакаякасным зямным савецкім газам, якога ўдосталь хапае ў любую пару дня і ночы;

— на Гайнаўскай хімічнай фабрыцы збудаваны новыя поўнасцю аўтаматызаваныя ўстаноўкі для сухога перагону дрэва;

— у Гарадку разбудавалася фабрыка трыкатажных вырабаў „Каро";

— Сямяцічы ўрэшце атрымалі прасторную бальніцу, якая вельмі добра служыць насельніцтву навакольных гмін;

— у Беластоку на вуліцы Падлеснай паявіўся прыгожы ансамбль будынкаў, у якіх размясціліся мастацкія музычныя школы, між іншым, і філіял Варшаўскага вышэйшага тэатральнага вучылішча, дзе будуць здабываць прафесію акцёры лялечных тэатраў;

— амаль 3000 сем'яў пасялілася ў новых кватэрах.

Год 1974 асабліва багаты новымі будоўлямі, бо налічыў я іх амаль 50, а сярод іх:

— Сакольскі філіял Беластоцкай фабрыкі „Спомаш", якая прадукуе машыны, абсталяванне і прылады для спажывецкай прамысловасці;

— разбудова і пераабсталяванне ткальні Васількоўскага прадпрыемства ваўнянай прамысловасці;

— самая буйная ў краіне цукраварня ў Лапах;

— парашкоўня малака ў Бельску Падляшскім;

— тэлефонныя станцыі для аўтаматычных спалучэнняў у Гайнаўцы, Саколцы і Моньках;

— цэнтр беластоцкай рэдакцыі Польскага Радыё, абсталяваны самай навейшай, у многіх выпадках нават прататыпнай электроннай тэхнікай.

У 1975 годзе налічыў я 42 новыя будоўлі. Але тут статыстыка далёка не поўная, бо ў гэтых дакументах не было для прыкладу адзначана, што:

— за вёскай Рыбалы ўзнікае зараз аграмадная птушкаферма, на якой ужо праз год будзе пастаўлена на адкорм звыш 2 мільёны куранят у год;

— у Тыневічах Вялікіх мясцовы сельскагаспадарчы каапэратыў разгарнуў пабудову жывёлагадоўчай фермы для некалькіх тысяч цялят;

— у Беластоку распачала прадукцыю суперсучасная фабрыка па вырабу самай складанай упакоўкі з пластмасы і іншых матэрыялаў.

Затое ў гэтых дакументах можна было прачытаць, што:

— на камбінаце па вырошчванню агародніны ў Ігнатках каля Беластока некалькі гектараў зямлі апынулася пад шклом;

— студэнты ў Беластоку атрымалі новы інтэрнат;

— пабудавана ў ваяводстве 6 гандлёвых павільёнаў, 4 пякарні, 2 масарні, 3 разлеўні газіраванай вады;

— праведзена меліярацыя амаль 17 тысяч гектараў лугоў і поля;

— збудавана звыш 17 тысяч новых месц для гадоўлі кароў і свіней.

Некаторыя з гэтых новых будоўляў удалося мне нядаўна наведаць. Пабываў я ў Рыбалах, у Тыневічах, Гайнаўцы, Бельску, Саколцы і Сямяцічах. Не, дакументы Ваяводскай камісіі па гаспадарчаму планаванню ў зман не ўводзяць. **Рукатворныя помнікі нашай супольнай працы ўжо назаўсёды застануцца ў пейзажы Беластоцкага ваяводства.** Ёсць іх сапраўды многа. Адны болей, а другія менш прыкметныя для людскога вока. Усе, аднак, разам сведчаць аб нашым рашучым і хуткім маршы ў будучыню.

Віктар Рудчык



Новы Беласток. *Фота Я. Цялушэцкага.*

© PDF: Kamunikat.org 2020
© Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2020

ХРОНІКА

■ На апошнім пасяджэнні прэзідыума гарадскога аддзела БГКТ у Беластоку найбольш часу было прысвечана прыёму ў рады нашай арганізацыі новых членаў. 93 асобы падпісалі членскія дэкларацыі. Сярод іх шмат моладзі, працуючай на прадпрыемствах Беластока. Адначасова прэзідыум выключыў з членаў БГКТ дзве асобы. Пасля гэтага члены прэзідыума абмяркоўвалі магчымасць стварэння вакальнага, танцавальнага і тэатральнага калектываў.

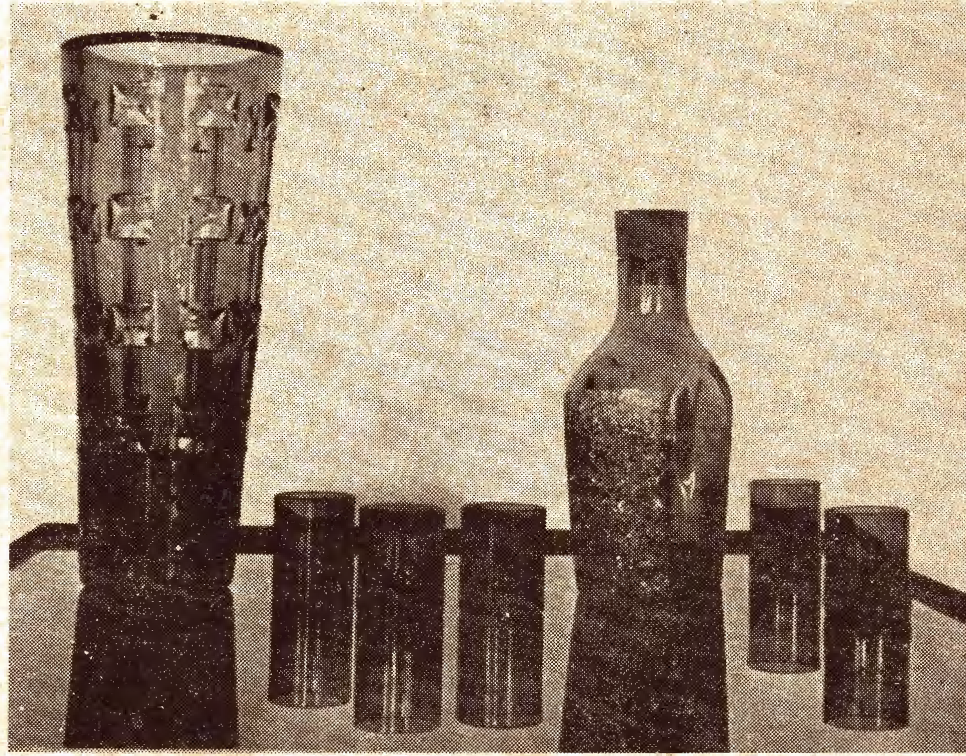
■ На пленарным пасяджэнні беластоцкага аддзела старшыня ГП БГКТ Мікалай Самоцік прадставіў заданні вясковых гурткоў БГКТ у святле дырэктываў на VII З'езд ПАРП, а таксама заданні ў сувязі з справаздачна-выбарнай кампаніяй у БГКТ. У дыскусіі выступілі Янка Палоцкі і Антон Саковіч з Міхалова, Хведар Садоўскі з Васількова, Ніна Мушынская з Гарадка, Яўгенія Сцішэнка з Ялоўкі. Пленум прыдзяліў заданні паасобным сваім членам на перыяд справаздачна-выбарнай кампаніі ў БГКТ.

■ 14 лістапада адбыўся пленум бельскага аддзела БГКТ. З дакладам аб актуальных заданнях БГКТ выступіў старшыня аддзела Аляксей Карпюк. У часе дыскусіі Анатоль Мартыновіч з Орлі ўдзяліў многа ўвагі справам навучання беларускай мове ў падставовых школах. — Не ўсюды добра стаіць гэта справа, — даказваў ён, — таму трэба як мага хутчэй арганізаваць нараду з дырэктарамі школ, якая спрыяла б паляпшэнню навучання роднай мове. Валянціна Мароз з Паўлаў расказвала аб працы свайго гуртка і аб удзеле яго ў перадз'ездаўскім грамадскім дарожным чыне. У дыскусіі выступіў старшыня ГП БГКТ Мікалай Самоцік і іншыя ўдзельнікі пленума.

■ 16 лістапада харавы калектыў бельскага аддзела БГКТ „Васілёчкі" і балетная група з беларускага ліцэя далі канцэрт у памяшканнях гмінных цэнтраў культуры ў Кляшчэлях і Мілейчыцах.

■ 16 лістапада ў гарадскім аддзеле БГКТ у Беластоку правёў аўтарскую сустрэчу пачынаючы паэт Кастусь Бандарук.

■ Пад старшынствам Аляксандра Баршчэўскага 18 лістапада адбыўся пленум варшаўскага аддзела БГКТ. Як у дакладзе сакратара аддзела Віктара Шведа, так і ў выступленнях членаў праўлення былі закрануты пытанні далейшага ўдасканальвання дзейнасці БГКТ. Юрка Буслові́ч звярнуў увагу на выхаваўчую ролю і на разбудову арганізацыі. Хведар Галёнка гаварыў аб пошуках новых форм працы. Юрка Туронак даказваў, што многа было ўжо каштоўных прапаноў, якія прычыніліся б да больш эфектыўнай дзейнасці БГКТ, але, на жаль, гэтыя прапановы засталіся толькі на паперы. Гаварылася ў дыскусіі і аб арганізаванні для дзяцей дэкламатарскага конкурсу, а таксама пра іншыя формы працы з імі. Гаварылася аб чытальніцкім конкурсе і аб шточацвярговых дакладах у памяшканні аддзела, якія карыстаюцца вялікім поспехам. (мх)



Вырабы шклозавода „Нёман".

КАРЭСПАНДЭНЦЫЯ З МІНСКА

У БЕЛАРУСКІХ ШКЛОВАРАЎ

Шкловарэнне з'яўляецца вельмі даўняй галіной беларускай вытворчасці. Адным з старэйшых шкловарных прадпрыемстваў Беларусі з'яўляецца шклозавод, які знаходзіцца ў старажытным беларускім гарадку Барысаве, што стаіць ля ракі Беразіна. На беразе другой беларускай ракі Нёман, ля пасёлка Бярозаўка, таксама быў заснаваны невялікі шкляны заводзік. Ён і сёння мае назву шклозавод „Нёман". А на паўночны захад ад Мінска прадукаваў бытавое шкло завод „Залессе". Выбар месц будаўніцтва гэтых маленькіх прадпрыемстваў быў невыпадковым. У кар'ерах на берагах Беразіны і Нёмана былі вялікія запасы сыравіны — кварцавых пяскоў, а прысутнасць лесу забяспечвала прадпрыемствы палівам і попелам, неабходным кампанентам для шкловарэння.

Аднак, усе гэтыя прадпрыемствы насілі паўсаматужны характар. Пераважала там ручная праца. Умовы працы былі неймаверна цяжкія. Але нягледзячы на гэта, майстры шкляных спраў дасягалі вялікай дасканаласці ў вырабе прадметаў хатняга ўжытку. Яны накаплялі вопыт, перадавалі яго з пакалення ў пакаленне.

Цяпер шклозаводы рэспублікі — „Нёман", імя Дзяржынскага ў Барысаве, Гомельскі шклозавод імя Ламаносава і іншыя абсталяваны сучаснай тэхнікай. На заводзе „Нёман", напрыклад, працуе не адна тысяча рабочых, інжынераў і тэхнікаў. У манументальных карпусах завода шмат паветра і святла. Упраўленне шкловарнымі печамі аўтаматызавана, вырабы з мастацкага шкла гэтага завода карыстаюцца шырокай папулярнасцю. Яны адзначаюцца прыгажосцю і гарманічнасцю форм, дакладнай работай, сведчаць аб высокім майстэрстве і тонкім гусце людзей, якія робяць гэта.

Толькі наведаўшы завадскі музей, дзе сабраны тысячы экспанатаў, можна поўнасцю зразумець думкі і працу людзей і апынуцца ў нязвыкла цікавым свеце вырабаў са шкла, створаных мастакамі і майстрамі „Нёмана". Велізарныя вазы самых незвычайных форм адрозніваюцца нязвыклай прыгажосцю ігры святла ў іх гранях, здзіўляюць танчайшымі ўзорамі чары і блюды. Лёгкія бакалы, здаецца, вось-вось растаюць у паветры.

Прадукцыя завода „Нёман" ідзе ў многія зарубежныя краіны. Яе ахвотна бяруць у Даніі і Канадзе, Фінляндыі і Ліване. Вырабы завода „Нёман" пастаўляюцца лонданскай фірме „Лоэвенштэйн энд Хехт". Англічане застаюцца задаволенымі працай нёманскіх майстроў.

У Маскве на вуліцы Горкага знаходзіцца магазін „Крышталь". Ля яго прылаўкаў заўсёды шмат людзей. Тут прадаюцца вырабы завода „Нёман". Вялікім попытам карыстаюцца вырабы са шкла і іншых беларускіх заводаў. Так, Барысаўскі шклозавод імя Дзяржынскага, які раней выпускаў толькі графіны і шклянкі, сёння прапануе пакупніку каля сотні назваў сваіх вырабаў.

Ніколі яшчэ прадпрыемствы шкловарэння рэспублікі не выпускалі такога шырокага асартыменту вырабаў, як цяпер. Завадскія мастакі шырока выкарыстоўваюць беларускую тэматыку, што прыдае іх працам нацыянальны каларыт.

Н. Рыдзеўскі
фота Э. Трыгубовіча

ШТО НОВАГА?

Біць або не біць?

Біць або не біць дзяцей у школах? Гэта пытанне разглядаў нядаўна Вярхоўны суд Злучаных Штатаў.

Наогул сучасная педагогіка адмоўна адносіцца да цялеснай кары як метаду выхавання. Лічаць, што яна не толькі не дасягае сваёй мэты, але дае адваротны вынік. Палкі і розгі калечаць, у першую чаргу, псіхіку дзіцяці, наносяць яму душэўную траўму. Яны прывучаюць школьнікаў паважаць не маральны аўтарытэт, а грубую сілу, панаванне моцнага над слабым. Такая звычка ў сталыя гады можа прывесці да антыграмадскіх вынікаў: білі мяне — і я буду біць. Ды што разважаць, у большасці цывілізаваных краін гэта пытанне ўжо даўным-даўно не стаіць.

Ахоўнікі ж права і парадку з Вярхоўнага суда Злучаных Штатаў, разгледзеўшы пытанне ўсебакова і па сутнасці і прыняўшы пад увагу традыцыі краіны, пастанавілі: біць. Усё ў адпаведнасці з мясцовай прымаўкай: „Пашкадуеш бізун — сапсуеш дзіця".

Цяпер, замахнуўшыся лінейкай, настаўнік будзе адчуваць за сабой увесь аўтарытэт закону і выканаўчай улады: „Адлупцаваць — значыць навучыць".

Вярхоўны суд заняўся гэтым пытаннем, паколькі да яго па дарогах апеляцыі дайшла скарга адной маці на настаўніка, які пабіў яе сына-шасцікласніка за тое, што ён забаўляўся з мячом. Маці спасылалася на тое, што яе сын слабы здароўем і розгі яму процілаказаны. Сваю порцыю ён тым не менш атрымаў, мясцовы ж суд скаргу маці адхіліў, а Вярхоўны абвясціў на будучае, што цялесная кара з'яўляецца законным метадам выхавання дзяцей у амерыканскіх школах.

Добра яшчэ, што кожная школа сама вырашае, біць або не біць. Дарэчы, вярхоўныя суддзі, праявіўшы належныя клопаты аб правах школьніка і чалавека, пастанавілі, каб пры кожнай экзекуцыі прысутнічаў у якасці сведкі другі настаўнік. Раптам удар трапіць не па мяккім месцы?

Першыя вынікі рашэння Вярхоўнага суда не прымусілі сябе чакаць. Настаўнік адной са школ у Атланце ў штаце Джорджыя ўдарыў некалькі разоў лінейкай непаслухмянага 15-гадовага вучня. Той пайшоў дамоў, узяў сямейны пісталет, вярнуўся ў клас і выстраліў у настаўніка.

З пункту гледжання логікі панавання моцнага над слабым гэты ўчынак паслядоўны. Той самай логікі, што нябачна прысутнічае пры цялеснай кары: ты прынізіў мяне, калі я быў слабы, дык атрымлівай, калі я стаў моцны...

У якім жа свеце жыве Амерыка?

Г. Герасімаў

TELEWIZJA WARSZAWA

Sobota 6.XII. 6.00 Tech. Rol. Mat. 6.30 Bot. 9.00 Dla szkół: (kl. VIII) Nauka o czł. Budowa i czynności układu oddech. 10.00 (kl. VII) Zool. Świat owadów. 13.45 Tech. Rol. J. pol. 14.30 Hod. zwierz. 15.20 Red. szk. zap. 15.35 Pr. I prop. 15.50 Pr. dnia. 15.55 Dzien. 16.05 Obiektyw. 16.25 Sobota Mł. 17.25 Pr. muz. 18.05 Forum. 19.20 Dobr. 19.30 Monitor. 20.20 Zielony Gil — widowisko muz. 21.50 Dzien. 22.10 Sport. 22.20 Porcelanowe panienki — komedia muz. CSRS. 23.20 Opow. Star. Pana.

Niedziela 7.XII. 6.25 Tech. Rol. J. pol. 6.55 Hod. zwierz. 7.25 Kurs Rol. 8.00 Przyp., radz. 8.10 Now. w domu i zagr. 8.35 Bieg po zdr. 8.50 Pr. dnia. 8.55 Sport. 9.00 TELERANEK. 10.20 Antena. 10.40 Nieznajoma z baru Bolero — film. 11.40 Lekt. Pegaza. 12.00 Dzien. 12.20 Tydzień. 12.40 Piórkiem i węglem. 13.05 Dla dzieci. 13.50 Bezdomna jaskółka — opera kom. 14.30 Film dok. o Bełchatowie. 14.50 Teatr Małych Form. 15.25 Los. Dużego Lot. 15.40 Na niebie i na ziemi — film fab. pol. 17.10 Sport. 18.10 Refl. ob. 18.25 Gwiazdy jazzu. 19.15 Wieczor. 19.30 Dzien. 20.20 Bajka dla dor. 20.30 Rodzina Whiteoaków — film ser. kan. 21.20 Z naj. życz. dla del. na VII Zjazd PZPR. 22.50 Sport.

Poniedziałek 8.XII. 12.45 Tech. Rol. Chem. 13.25 Mech. rol. 15.45 Pr. dnia. 15.50 Trans. z otwarcia i przeb. obrad VII Zjazdu PZPR. 20.40 Dzien. 21.00 Teatr mój widzę ogromny. 22.00 Sport. 22.30 Pr. rozr.

Wtorek 9.XII. 6.00 Tech. Rol. Chem. 6.30 Mech. rol. 7.30 Sprawozd. z I dnia obrad VII Zjazdu PZPR. 11.20 Trans. z Sali Obrad VII Zjazdu PZPR. 13.45 Tech. Rol. Mat. 14.30 Mech. rol. 16.20 Pr. dnia. 16.25 Dzien. 16.35 Obiektyw. 17.25 Trans. z Sali Obrad VII Zjazdu PZPR. 19.00 Pios. i tańce lud. 19.20 Dobr. 19.30 Dzien. 20.35 Czterdziestolatek odc. 3. 21.20 Koncert z dedykacją. 22.35 Dzien. 22.50 Sport.

Środa 10.XII. 6.00 Tech. Rol. Mat. 6.30 Mech. rol. 8.00 Sprawozd. z II dnia obrad VII Zjazdu PZPR. 11.55 Sport. 13.50 Los. Mał. Lot. 14.05 Tech. Rol. Zool. 14.40 Hod. zwierz. 15.15 Politech. Kurs przyg. 15.50 NURT. 16.25 Pr. dnia. 16.30 Dzien. 16.40 Obiektyw. 17.00 Dla dzieci. 17.25 Zrób to sam. 17.50 Puszcza Zielona. 18.05 Anatomia sukcesu. 18.50 Niezapomniane melodie. 19.20 Dobr. 19.30 Dzien. 20.20 P. nożna. Liverpool—Śląsk. 22.15 Dzien. 22.30 Rewia na lodzie.

Czwartek 11.XII. 6.00 Tech. Rol. Zool. 6.30 Hod. zwierz. 10.00 Sprawozd. z III dnia obrad VII Zjazdu PZPR. 11.05 Dla szkół: (kl. VII) J. pol. A. Mickiewicz. 12.55 (kl. IV lic.) Pol. poezja współcz. 13.45 Tech. Rol. Fiz. 14.30 Upr. rośl. 15.05 Mat. w szk. 16.25 Pr. dnia. 16.30 Dzien. 16.40 Obiektyw. 17.00 Ekran z bratk. 18.05 Pan Twardowski — balet. 18.15 Spotk. w drodze. 18.45 Śpiewa Maria Farah — Kuba. 19.20 Dobr. 19.30 Dzien. 20.20 Teatr Sensacji: J. Kesselring — Arszenik i stare koronki. 21.20 Pegaz. 22.05 Dzien. 22.20 Sport. 22.30 „Wielkopolska" tańczy i śpiewa.

Piątek 12.XII. 6.00 Tech. Rol. Fiz. 6.30 Upr. rośl. 10.00 Sprawozd. z IV dnia obrad VII Zjazdu PZPR. 15.20 Pr. dnia. 15.25 Trans. z zamknięcia obrad VII Zjazdu PZPR. 16.00 Suita ludowa. 16.50 Sport. 17.50 Mała Encykl. Zwierz. 18.25 Eureka. 18.55 Pieśń o Czerwonym Zagłębiu film dok. 19.20 Dobr. 19.30 Dzien. 20.35 Warszawa delegatom — fragm. gal. konc. z ok. VII Zjazdu PZPR. 21.45 Panorama. 22.30 900 sekund z zesp. Old Timers. 22.40 Dzien. 23.00 Sport.

ТЭЛЕВІЗІЯ МІНСК

Piątek 5.XII — 9.05 Koncert. 9.50 Film fab. 11.50 Przegląd konc. 13.20 Filmy krótkometr. 16.15 Filmy anim. 16.45 Cyrk. 17.55 Film fab. 19.30 Koncert.

Sobota 6.XII — 10.00 Piosenki ludowe i romanse. 12.00 Hokej. Spartak—SKA (Leningr). 16.15 Filmy anim. 17.25 Spektakl. 20.30 Gimnastyka. Puchar Interwizji.

Niedziela 7.XII. — Spektakl TV. 12.15 Film fab. 14.00 Sport. 14.30 Wyst. zesp. art. 14.40 Panorama międzynar. 15.10 Film dok. 16.15 Film anim. 16.35 Film fab. 18.00 Klub film. 19.30 Ork. symf. 20.20 Gimnastyka. Puchar Interwizji.

КІНО

Białowieża Rok — fr. 9—10. Grzech Antoniego Grudy — pol. 11—12. Joe Kidd — USA 13—14.
Czeremcha Druga twarz ojca chrzestnego — wł. 9—10. Jadą goście, jadą — pol. 13—14.
Czyże Miasto w czerni — węg. Zapamiętaj imię swoje — pol. 10—14.
Dubicze Cerkiewne Jadą goście, jadą — pol. Mściciel z przeklętej góry — jug. 10—14.
Gródek Strach — pol. 13—14.
Kleszczele Raport 36 — kor. 9—10. Dziewczyna z gór — jug. 11—12. Zasadzka — radz. 13—14.
Michałowo Szantarzyści — fr. 9—10. Niech bestia zdycha — fr. 11—12. Jutro będzie za późno — czes. 13—14.
Mielnik Nie oszukaj kochanie — NRD 10. Zazdrość i medycyna — pol. 13—14.
Milejczyce Po drugiej stronie słońca — ang. 9—10. Kobieta z lancetem — radz. 11—12. Dzieje grzechu — pol. 13—14.
Narew Dzielny szeryf Lucky Luke — fr. Najemnik — ang. 10—14.
Narewka Grzech Katarzyny — czes. Koniec wakacji — pol. 10—14.
Nurzec Tylko wtedy gdy się śmieję — ang. 9—10. Płonąca tajga — radz. 11—12. Dzieci lwicy z buszu — ang. 13—14.
Orla Noc na Karlsztejnie — czes. Awans — pol. 10—14.
Rajsk Kraksa — radz. Kajtek i siedmiogłowy smok — węg. 10—14.

ПРАЗ ТЫДЗЕНЬ У „Ніве"

Мы — для сябе ● Конкурс „Беларуская песня-75" для вучняў ● Галоўны хірург горада ● Канцэрт „Васілёчкаў" ● Клуб — казка ● Старажытнасці Беласточчыны ● Весткі з Кожына, Шудзілава, Чаромхі, Белавежы, Бельска, Старасельцаў, Локніцы, Гайнаўкі, Новага Лаўкова, Бельска ● Калі спіцца карабель ● Песня „Mój tylko mój".

B.Z.Graf. Zam. 3074. P-1.

БЕЛАВЕЖА

ОРГАН ЛІТАРАТУРНА-МАСТАЦКАГА АБ'ЯДНАННЯ ПРЫ ГП БГКТ № 203

СВЯТАЯ ГРЭШНАСЦЬ

(працяг)

6

Дзе дотык рук
Дзе дотык губ
Малітва цела
Ці анёл я
Ці д'ябал я
Ці я мужчына
Ці мы бяду
Ці шчасце нас сустрэла
Ці нарадзіўся я
Ці мо навекі згінуў
Ці гэта праўда ўсё
Ці гэта толькі казка
Ці будзе вечна так
Ці будзе толькі хвільку
Ці твар сапраўдны
Ці мо толькі маску
Лёс паказаў нам
У дзівосным цырку
Ходзім уздоўж
І ўпоперак мы ходзім сёння
Ад ног да галавы
Акутаны ў мотак
І серабро ніцей
Аб чымсьці песню звоніць
Куды заве
У шчасце ці згіноту.

7

Калі няма сапраўднага кахання
Тады стварыў яго
Як твораць казку
Нам трэба радасна-балючай раны
Нам трэба фікцыі і маскі
Стары Бальзак
Жыццё нядрэнна ведаў
І твораў многа напісаў глыбокіх
І ўсе назваў жыццёваю камедыяй
Камедыяй людской і боскай
Законаў мабыць
Не адкрыем новых
Будзем іграць камедыю Дэль Артэ
Трымаю банк
Я да ігры гатовы
Фальшывыя прынеслі карты.

8

Пакінем на насенне
Зёрны нашых думак
Пакінем на квітненне
Першую надзею
Плыве ў сэрцы
Вечны струмень шуму
Шуміць у сэрцы вечная завея
Каханы
Значыць верыш
І не верыш значыць
Куды ідзеш
Дакладна невядома
Што будзе з намі
Пажывем — пабачым
Ці сонца прыдзе ў дом
Ці знікне з дому
Каб толькі цеплыня
Жыла у нас да скону
Каб толькі полымя сардэчнае
У жменях
Тады напэўна
Хопіць для загонаў
Насення цёплага
І цёплага квітнення.

9

З уласным „я"
У вечнай барацьбе
Каб твар яму змяніць
Удасканаліць
Каб там дзе была чэрнь
Завесці бель
Каб персанаж стаў
З пушкінскага балю
Хай ззяе ўсё
Хай свечыцца гарыць
Я ў свеце ўсім найпрыгажэйшы
Ніколі я не стануся старым
Мой стыль
Стыль пушкінскага верша
Пачаўся баль
Люстэркі на сцяне
Лягла рука на талію крутую
Глядзіць стары з люстэрка на мяне
Ён гэта я
О божа — пратэстую.

Алесь Барскі

Плач жывых

Мігатлівыя языкі
агню
трапечуцца на ветры
у гразь
ставалі каленьмі
у шуме ветру
плакаў нехта і голас дрыжаў
як аслаблая струна
навошта
роспач замыкаць у слова
жалобны марш нервуе
памерших.

Кастусь Бандарук

ХВІЛІНА

Задрыжала хвіліна
На ніцях шчаслівасці
Снаваўся павук
Залацістa пераліваецца
У кроплях
Цёплых уздыхах
Шопатам
Ціхуткім, добрым
Насыціліся сцены
Высокіх стаўбоў
Паветра
Косы воблакаў
Дастойна плылі
Праз карону неба
Ва ўрачыстай
Ціцшыні
Растопленыя вочы
У тысячах сонцаў
Цэлага свету
Як мембрана
Зазвінеў пралятаючы
Праз не-свет
Самалёт
Палоска дыму
Памаленьку
Расплываецца
Далёка... далёка...
За рэчаіснасцю
За светам з паветра
І за шчасцем
Пачуўся вострый
Сігнал поезда
Па той
Старане рэчаіснасці

Ірэна Баравік

МІНСК

Праз многа год вандрую я ізноў
Па гулкіх плошчах, вуліцах знаёмых.
І сустракаю шмат сваіх сяброў,
І адчуваю тут сябе, як дома.

І шчыры, шчыры аддаю паклон
Я несмяротным Коласу, Купалу,
Што на дарозе працавітых дзён
Спыніліся спачыць на п'едэсталах.

Цудоўны Мінск! Хоць і прайшлі гады,
Хоць я цябе даўным-даўно не бачыў,
Ты, як і быў, астаўся малады,
Ты воблік свой захоўваеш юначы.

Таплю манету ў Свіслачы знарок,
Як сімвал, што сюды яшчэ вярнуся,
Што будзе зноўку вабіць, цешыць зрок
Сталіца светлазорнай Беларусі.

Віктар Швед

Ян Чыквін

З цыкла: задуменні

Душа за лета пачарствела.
Штосьці ў тым ёсць — чагосьці з тым
няма.
Папрыгажэла зноў зямля,
Як нованароджаны — па горадзе іду
няўмела я.

Не пішы да мяне

Не пішы да мяне,
Не будзі маіх сноў,
Хай жывуць, як адбіткі-пячаці.
Мо цябе я тады
Так надзеяй крануў,
Што не можаш
маўчаць-замаўчаці?

Не мая ў тым віна,
Што ты сёння адна
Асталася ў смутках трывогі.
Як пражытыя дні,
Хоць гані-не гані,
Не дагоніш прабытай дарогі.

Хіба ведала ты,
Як паліла масты,
Што я зноў не пайду за табою?..
Мне таго не забыць,
Колькі буду я жыць,
Як стаяў я, зламаны тугою.

Толькі як з глыбіні
Голас мой гаманіў,
Прадчуваў, што адвернецца
карта.
Ты паслухай яго,
Просьбу сэрца майго,
Не пішы да мяне так упарта.

Л. Танкевіч

БЕЗІМЯННЫ КШТАЛТ

Нэ можэм одобраты
свому сэрці
його волі,
которое пэрэсіяна
закіпае у думках.
Крыло нэпонятного прэдзначэння
— МЕТЕ НАС.
Мінулы літа
віесят попэрэрываны
як сніг на соснах.
ХОЧЭШ!...
Аж бушуе кров у аортах,
нэ так латво
вытягнуты лінію слуов
і гэстамі рук
пэрэобразіты
у образ
нэпокаляну чыстоту
з якейю родымось.
І крэслім очы
усмехом кровлі
а шорсткость тіела
вянэ як лісток
В задымяных зрэніцях
пропадае —
САМОСТОЙНОСЦЬ!
Выгінаем голосом повітрэ
в іншум рытмові?
Одкрываем
варству по варстві
нэздобуваемы колёр?
дрэшчы хвалёю протэкут по тіелі.
Розсунэцця голос
Як тафля воды
пуд дождждом
зламытся як іголка
Як по урвісках
кіпыт у грудёх
бэзімянны кшталт
нарастае бы далекі стукот поезда.
Нэ прымаем фактув
которы
створаны
поза намы.

Іван Кірызюк

* * *

Аб белых бярозах
сны мець будзеш
у рэштках успамін
разбудзіш
ранак
малога гарадка
нават імя
помніць не будзеш
сны пра бярозы
застылыя
душныя
усход захадам
зменіш
зблытаныя
косы бяроз
у снах
цалаваць
будзеш

Вераніка Леанюк

Навальніца

Камені бразгаюць
па бруку,
пасінелыя ад болю.
Іскры ўваскрэшаныя
бліскалі
ў цемнаце,
Цяжкі воз праехаўся
цераз вуліцу.
Мелодыя крылаў
арлоў
прабівала,
пранікала ўглыб...
Хтосьці іграў
на арганах
ці скрыпцы,
можа на гітары?
Біг-біт
У найвышэйшай форме...
Бліскалі зрэнкі
артыстаў.

Ніна Гаўрылюк

ЗА ЛЕТАМ

апынісь
лета
чуеш
яшчэ травы зялёныя
і рэчка так шэпча
помніш
Афрадыта з пены
прыгожа спявала
а сама
уміраць толькі з ёю

помніш
яшчэ многа было
толькі кветкі забралі
буслы жураўліным
ключом замкнулі
лісце пісьмом
астатнім
вясковым
лета
ну яшчэ
сосны ў лесе

Зося Сачко

* * *

ідзем
хто памалу
хто хутка
хто групай
а хто ў адзіночку
хто ўліваецца ў вір карагоду
хто вось так
напралом праз прыроду
хто глядзіць толькі на адышоўшых
топчам
бурым
узрываем
гуманізму плашч чорны на плечы
каб з сумленнем у спрэчках не быць
крычым
выдаем
заклікаем
хопіць
прэч
хай растуць
і за намі пустыні
сумны крык
папялішчы
барацьбы прадаўжэнне за быт

М. Шаховіч

ГАЙНАЎКА ПЕРАД VII З'ЕЗДАМ

Ва ўсіх установах і на прадпрыемствах Гайнаўкі пануе працоўны ўздым. Выконваюцца і перавыконваюцца дзяржаўныя планы, прымаюцца абавязацельствы даць дадатковую прадукцыю.

Па ініцыятыве партыйнай арганізацыі шматгалінная спулдзельня працы тры разы ў бягучым годзе павышала свае абавязацельствы. І так, вартасць дадатковай прадукцыі ў 1975 годзе складае там суму 1 млн. злотых, а вартасць дадатковых паслуг 400 тыс. злотых.

Калектывы паасобных устаноў многае зрабілі, каб палепшыць арганізацыю працы, каб выклікаць у кожнага свайго працаўніка адказнасць за якасць сваёй працы, каб кожны працаваў з большымі эфектамі, з лепшымі вынікамі.

Гайнаўскі ВСС асабліва вялікую ўвагу звярнуў на культуру гандлю, на павышэнне якасці сваёй спецыфічнай прадукцыі, якою з'яўляецца штодзённае забеспячэнне людзей харчамі. У гонар VII З'езду ВСС звыш нормы даў прадукцыі на 700 тыс. злотых. Намагаецца ён таксама як мага хутчэй аддаць у агульнае карыстанне павільён „Дэлікатэсаў".

У Гайнаўцы адчуваецца, што яе жыхары разумеюць тую праўду, што шлях да яшчэ лепшых умоў нашага жыцця ляжыць праз нашу самаадданую працу. Асабліва відаць гэта сярод рабочага калектыву Гайнаўскага прадпрыемства драўніннай прамысловасці. Прадпрыемства гэта прадукуе прыгожую і зручную мэблю, на якую ёсць вялікі попыт. Тут партыйная арганізацыя супольна з дырэкцыяй многае зрабіла, каб запэўніць высокую якасць прадукцыі. Ва ўсіх цэхах прадпрыемства былі прыняты абавязацельствы даць на рынак дадатковай прадукцыі на 8 млн. злотых. Абавязацельствы гэтыя паспяхова выканаліся, ды яшчэ ў гонар З'езду партыі былі прыняты дадатковыя, новыя абавязацельствы на 2 млн. злотых.

Свой патрыятызм і падтрымку партыі ў яе дзейнасці дэманструюць працоўнымі подзвігамі і іншыя прадпрыемствы і ўстановы Гайнаўкі. Грамадская праца жыхароў на карысць свайго горада акрэсліваецца тут сумай 10 млн. злотых, а дадатковая прадукцыя рабочага класа Гайнаўкі ў 1975 годзе складае суму 20 млн. злотых.

Партыйнае і адміністрацыйнае кіраўніцтва Гайнаўкі многа ўвагі ўдзяляе вонкаваму выгляду горада і будове парка ў цэнтры горада. Ужо зроблены там асфальтаваныя алейкі, пры якіх ёсць столікі і лаўкі, такія, як пры дарожных заездах, пасаджаны дрэвы, абсталявана прыгожае яго асвятленне.

Нядзеля, 16 лістапада, у Гайнаўцы была днём перадз'ездаўскага грамадскага пачыну, у якім прыняло ўдзел больш як 900 чалавек, у тым ліку 470 асоб моладзі. Працавалі яны ў парку, на многіх вуліцах, будуючы тратуары, маставыя і парадкуючы некаторыя аб'екты. Грамадскім чынам будавалі часовы вакзал ПКС-у, падрыхтоўвалі аўтобусныя стаянкі, пачакальню.

Гайнаўчане дастойна сустракаюць VII З'езд нашай партыі.

Міхась Хмялеўскі

У МІХАЛОВЕ ПАЦЯЧЭ ВАДА З КРАНАЎ

Першыя два кіламетры водаправода пралажылі яшчэ ў 1972 г. Аднак не прайшло і тры гады, як высветлілася, што гэтага малавата. Вядома, жыхары, якіх Міхалова налічвае 2 200 асоб, таксама захацелі мець пад рукою цёплую і халодную ваду. Намнога ж лягчэй адкруціць кран, чым цягаць вёдрамі са студні. Ды не толькі гэта. Філіял БСМ-у распачаў тут пабудову жылых дамоў, якія таксама будуць патрабаваць гэтай жыццёдайнай вадкасці. У сувязі з тым гмінныя ўлады вырашылі пашырыць водаправодную сетку, пракладваючы яшчэ 13 км. Згодна з планам, галоўная лінія будзе праходзіць вуліцамі: Беластоцкай, Млыновай, Сянкевіча і Фабрычнай.

Працу распачалі ў гэтым годзе. 30 кастрычніка прыехала сюды трохасабовая група з беластоцкага прадпрыемства „Водраль" з брыгадзірам Юзэфам Клімюком. Менавіта гэту брыгаду, якая разраслася цяпер да сямі чалавек, застаем пры капанні раваў. Брыгадзір, на хвіліну адарваўшыся ад працы, пачынае даволі цікавы расказ. Праклалі ўжо каля 500 метраў водаправодных пластмасавых труб з дыяметрам 150 мм. Пракладваюць іх у равах глыбінёю 1,80 метраў. На дапамогу атрымалі землечарпалку, аднак пакуль што равы капаюць рукамі. Чаму? А менавіта таму, каб не даваць лішняй работы другім. Калі б капалі пры дапамозе землечарпалак, то трэба было б зрываць тратуары, а так мінаюць іх бокам. Але гэта толькі на адной вуліцы. Каб хутчэй ішла работа і заадно зменшыць кошты — не капаюць іх цягам, а робяць праз кожныя некалькі метраў падкопы, у якія ўсоўваюць трубы.

— Найважнейшае, што добры грунт, што няма гліны. Ну і тое, што не адчуваем недахопу ў матэрыяле, — гаворыць брыгадзір. — Намнога хутчэй усё пойдзе, калі прыедзе другая брыгада з тэхнічным абсталяваннем. Тады, калі ўсё будзе добра, то да канца гэтага года можна будзе зрабіць аж 5 км. Думаю, што дзесьці праз паўтара года ўсё будзе гатовае.

Калі закончаць галоўную лінію, пачнуць падключаць ваду да памяшканняў. Ахвотных ёсць. Апрача таго, на вуліцах Міхалова будзе каля 50 гідрантаў. А адкуль жа будуць браць ваду? З гэтым клопатаў няма. Уся сетка будзе падключана да 4 глыбінных калодзежаў.

Рабочыя, што тут працуюць, жывуць на прыватных кватэрах, за якія плоціць прадпрыемства. Апрача таго, уладзілі ім у мясцовым рэстаране абеды з 50-працэнтнай зніжкай. Вяртаючыся да водаправода, трэба адзначыць, што з'яўляецца ён апорай для каналізацыі, над якой гмінныя ўлады ўжо думаюць і да пабудовы якой прыступяць адразу пасля заканчэння распачатага. (ша)

ВОСЬ ДЗЕ ГАСПАДАРЫ!

У Чыжыках! Прыгожыя драўляныя вароты. Уваходзім. Брукаваная дарожка, што калідорам пралягла паміж гаспадарчымі будынкамі, вядзе аж да самага гумна, адкуль да вушэй далятае шум млынка для чысткі зерня. Гаспадароў — Нікіфара Бурачыка і яго зяця Янку Нічыпарука застаем пры працы. Матор замаўкае, уступаючы месца размове, з якой даведваемся многа цікавага.

Жывуць яны ў адной хаце і апрацоўваюць дваццацічатырохгектаравую гаспадарку. Іх спецыялізацыя — вырошчванне ўсяго, што толькі можна вырасціць на зямлі ў гэтых кліматычных умовах. Працуюць так, каб было добра і сабе і дзяржаве.

— У нас усё кантрактаванае, — гавораць на падмацоўку нашай думкі.

І сапраўды. Пачнем ад канюшыны, пры чыстцы якой засталі мы гаспадароў. У гэтым годзе пад пасеў было прызначана 3,5 гектара, з чаго 1,5 га засеялі з думкай аб зерні. Урадзіла добра. Намалацілі звыш 5 цэнтнераў. Карысць, беручы пад увагу тое, што кілаграм каштуе 60 злотых, вялікая. Астатнія 2 га сеялі на корм. Трэба адразу адзначыць, што гадуюць 7 дойных кароў, якія даюць 70-80 літраў малака ў дзень.

— Гэта як быццам бы крыніца нашага новага напрамку, — гаворыць Н. Бурачык. А апора для жывёлагадоўлі ёсць. Маюць жа 4 га лугоў, з чаго частку выдзяляюць на пашу, а з апошняга (не ўлічваючы таго, што на сена) робяць травяны сілас. Апрача таго, садзяць вялікую колькасць буракоў. Маюць таксама электрычную даілку. Засталося толькі разбудаваць (над чым думаюць) кароўнік, і можна ўжо тады будзе павялічваць гадоўлю. А пакуль што тую лішнюю частку кармоў, каб не марнавалася, прадаюць кіраўніцтву Белавежскага парка на спажыву зубрам. У мінулым годзе адправілі туды аж 20 тон буракоў і 12 тон сена.

Вернемся аднак да кантрактацыі. На першым месцы стаіць збожжа і рапс. З 7 га (бо на столькі быў падпісаны дагавор) аж 4 прызначылі пад пасеў пшаніцы. Ураджай быў высокі. Аб гэтым сведчаць тыя 25 тон збожжа, якія ў мінулым годзе здалі дзяржаве. Рапс таксама не адстае. На 1976 г. законтрактавалі яго роўна 7 га.

Апрача таго, кожны год падпісваюць дагавор з насеннай базай на 0,5—1 га „балотнай вікліны" (разнавіднасць травы).

Неабходна звярнуць яшчэ ўвагу на дзве рэчы. Першае — гэта тое, што ўжо чатыры гады супрацоўнічаюць нашыя гаспадары з сельскагаспадарчым доследным прадпрыемствам у Шэпятове, адкуль атрымоўваюць насенне, а другое — што Бурачык аж трыццаць год з'яўляецца канярводам.

— Для мяне коні — гэта тое, што рыбаку вуда, — гаворыць ён.

Ну, пэўна, кожны мае свае зацікаўленні. Гаспадарка, як відаць, вялікая. Працы — таксама шмат. Аднак многа дапамагаюць машыны, якіх тут цэлы камплект. Адным словам, усе, якія можна прычапіць да трактара. Многія, пэўна, падумаюць, што на адпачынак то тут ужо і часу не хапае. Не, няпраўда. Час ёсць! Ды не толькі на адпачынак, але і на грамадскую дзейнасць, за якую Нікіфар Бурачык атрымаў рад узнагарод і дыпломаў. Якія ж плады ўсёй гэтай працы? А гэта якраз не што іншае, як той прыгожы дом, як тыя гаспадарчыя будынкі, як уласны матацыкл, ну, і „Фіят".

М.Ш.



Перадавы гаспадар Нікіфар Бурачык з Чыжыкаў (гміна Гайнаўка).

Беларуская літаратура — Аляксандр Баршчэўскі

НАШАНІЎСКАЯ ПАРА

АЛЕСЬ ГАРУН — ЧАСТКА XXXIII

Драматургія. Разгледзім апошні драматычны твор Гаруна. Твор гэты мае падвойны загаловак. Першы з гэтых двух загалоўкаў — „Не ўсё тое порах, што ў пораху ляжыць" — гэта як бы свабодная травестацыя вядомай біблейскай пагаворкі. Другі — „Дзіўны лапаць". Несумненна, першы загаловак трэба аднесці да няўданых. Сваю кнігу, як мы ўжо сказалі, Гарун накіроўваў у адрас дзяцей. Відаць гэта і са зместу п'есы, і з прадмовы. Значыць, усё ў гэтай кнізе павінна быць ясным, зразумелым і камунікатыўным. На жаль, такім патрабаванням не адпавядае загаловак „Не ўсё тое порах, што ў пораху ляжыць". Загаловак і задоўгі, і занадта іншасказальны. Затое, на нашу думку, дасканалым з'яўляецца загаловак „Дзіўны лапаць", і таму ў далейшых разважаннях будзем ужываць толькі гэтую назву. Чаму „Дзіўны лапаць" з'яўляецца добрым загалоўкам? Па-першае, ён інтрыгуючы. Па-другое, ён кароткі. Па-трэцяе, ён зразумелы. П'еса „Дзіўны лапаць" складаецца толькі з аднаго акту. Выступае ў ёй невялікая колькасць герояў. Пастушок, двое зладзеяў — Шымановіч і Галяковіч і... бадай што галоўны герой — лыкавы лапаць.

Змест п'есы можна звесці да наступных падзей. Пастушок ідзе за сваёй чарадой, наракаючы на горкі лёс. На дарозе знаходзіць ён стары лапаць. Пазабаўляўшыся знаходкай, пастух хоча яе кінуць. Але лапаць пачынае гаварыць чалавечым голасам. Пасля кароткай спрэчкі Пастушок і Дзіўны лапаць пастанаўляюць разам дзейнічаць і жыць у згодзе.

У другой карціне бачым двух зладзеяў, якія ўкралі ў царкве каштоўныя прадметы і ў селяніна — саланіну. Зладзеі дамаўляюцца адносна кражы ў мясцовым маёнтку коней.

У трэцяй карціне выступаюць тыя ж самыя зладзеі і знаёмы ўжо нам пастушок. Зладзеі стараюцца даведацца аб спецыфіцы дворскіх парадкаў, каб такім чынам лягчэй было ім украсці коней. Хлапчук, чуючы голас Дзіўнага лапця, выкрывае зладзеяў.

У чацвертай карціне бачым, як спалоханыя зладзеі кідаюць мяшкі з награбленым дабром і як мага ўцякаюць. Хлапец, застаўшыся адзін, бярэцца за зладзейскія клункі і гамоніць з Дзіўным лапцем.

І так, дзякуючы чарадзейскаму Дзіўнаму лапцю зло пакарана.

У п'есе эскізна паказаны грамадскі і палітычны фон жыцця беларуса. Толькі прыблізна можам акрэсліць час, у якім адбываюцца прадстаўленыя ў творы падзеі. Мабыць, маем тут дачыненне з перыядам пасля Кастрычніцкай рэвалюцыі. У п'есе гаворыцца аб пабегу пана з маёнтка, аб тым, што рабочыя з маёнтка ўзялі ўладу ў свае рукі, што маёнткам кіруе камітэт і камісар. Усё гэта належыць да рэалістычнай праслойкі ў творы. Да рэалістычных трэба аднесці таксама апісанні жыцця пастушка і характарыстыкі двух зладзеяў. Адзіны чарадзейскі аспект твора звязаны з Дзіўным лапцем. Гэты „персанаж" можам звязваць з фальклорам, але з пэўнай агаворкай. Як вядома, у беларускім казачным фальклоры выступае вельмі многа цудадзейных прадметаў: гуслі-самаграі, боты-скараходы, шапкі-нявідкі, лётаючыя кілімы, але нам асабіста невядомы ўвогуле тэкст, у якім выступаў бы чарадзейны лапаць. Значыць, Гарун выкарыстаў фальклорную ідэю незвычайных прадметаў, але ў сваім творы прадставіў яе ў вельмі арыгінальнай форме.

Твор „Дзіўны лапаць" адзначаецца сцэнічнасцю, лёгкімі дыялагамі, прастатой канструкцыі. Нават у найбольш скромных вясковых умовах лёгка яго паказаць на сцэне.

Што яшчэ можна сказаць аб прадстаўленых п'есах Гаруна? Ва ўсіх гэтых творах, у большай або меншай ступені маем дачыненне з маралізатарскім дыдактычным элементам. І гэта зразумела, калі ўжо маем дачыненне з творамі, прызначанымі для дзяцей. Аднак, дыдактызм Гаруна ўмела схаваны ў тэксце, ніколі не праяўляецца ён у голай дэкларатыўнай форме. Галоўная ідэя п'ес Гаруна — барацьба дабра са злом, барацьба альтруізму з эгаізмам і канчатковая перамога дабра і альтруізму, — служыла канкрэтным выхаваўчым мэтам.

Можам гаварыць аб Гаруне — наватары ў драматургічным жанры. Справа ў тым, што ў тых гадах, калі ён пісаў свае п'есы, па сутнасці не было беларускага дзіцячага рэпертуару. Такім чынам, Гарун быў адным з першых беларускіх пісьменнікаў, якія падумалі аб тэатры, у якім гледачамі і героямі будуць дзеці.



Адроджаныя Плёскі на рэпетыцыі. Справа: Р. Іванюк, ...дарук, Л. Аксенцюк, Я. Ляшэўская, З. Іванюк, З. Бало і

ПЛЁСКІ АДРАДЗІЛІСЯ

Пасля амаль гадавога перапынку прыступіў да дзейнасці славуты харавы калектыў у Плёсках. Цяпер ён складаецца з дзевяці асоб, з ранейшых самадзейніц увайшлі ў яго: Вольга Амельянюк, Зося Бало і Лідзія Максімюк, да іх далучыліся новыя: Лідзія Аксенцюк, Зося і Раіса Іванюк, Данута і Ютіння Ляшэўскія і Лідзія Федарук. Кіраўніком абноўленага калектыву з'яўляецца Валянціна Васілюк, а музычным кіраўніком і акампаніятарам — Пётр Нявінскі. Калектыў рэгулярна і інтэнсіўна працуе над новай праграмай, у якой знаходз... кія, а таксама ... польскія песні. ... вечарыне ў гон... га Кастрычніка... першы канцэрт... Плёскаўскія ... прыняць удзел ... курсе праціпажарнай песні, які адбудзецца ў Алецку 7 снежня г.г. Асабліва старанна яны рыхтуюцца да конкурсу „Беларуская песня-76". Ад абноўленага і ўзмоцненага свежымі галасамі калектыву можна спадзявацца многага.

(іс)
фота аўтара

Коб здорова сходыла, коб здорова сходыла —
другіх попросыла.

Ад Анны Парфенюк, 1923 года нараджэння, Кошаль Веры, 1926 года нараджэння, і Надзеі Грушэўскай, 1942 года нараджэння, вёска Арэшкава Гайнаўскай гміны, запісаў 4 сакавіка 1975 года Мікалай Гайдук. Нотная транскрыпцыя з магнетафоннай стужкі Людмілы Панько.



Сардэчнае пісанне Калесніка

Кніжку Уладзіміра Калесніка „**Зорны спеў**" чытаеш з напружаннем, хаця напісана яна не вельмі роўна. Найбольш увагі хачу прысвяціць таму раздзелу яе, у якім ідзе гаворка аб польска-беларускіх літаратурных сувязях, дыспут з Янам Гушчам як стваральнікам польскай анталогіі *„Беларускія вершы"*.

Калеснік пачынае „Зорны спеў" ад гутарак з Максімам Танкам. Мелі яны месца ў розны час і ў розных акалічнасцях, выклікаючы ў Калесніка шматлікія задуменні над творчасцю вялікага паэта, над яго канкрэтнымі творамі. Гэта спроба літаратурнага партрэта. Падобны сваёй ідэяй і матэрыял пра Янку Брыля. Трапныя па стулаты ў адрас крытыкі. У гэтым месцы, аднак, хочацца падкрэсліць іншае: улюбёнае апавяданне Уладзімірам Калеснікам аб штодзённыне і творчай працы волатаў сучаснага беларускага слова. Як жа не хапае нам якраз такіх кніжак!

Літаратура без лёсаў яе творцаў з'яўляецца чымсьці аднабокім, быццам цудоўнае, але безымяннае збудаванне.

Са свежымі адчуваннямі ды разважаннямі спыняецца Калеснік над заходнебеларускім літаратурным жыццём, як неад'емнай часткай нашай нацыянальнай літаратуры. Заходнебеларускі рамантызм — Ігнат Канчэўскі, Леапольд Радзевіч, Уладзімір Жылка... З гэтым раздзелам перакліκаецца „Гняздо паэтаў" — сардэчнае пісанне пра песняроў з вёскі Зачэпічы: Івашэвіча, Лебедзева, Пышко і — чацвертага, з суседніх Гірыч, — Бяленку. (Нешта накшталт заходнебеларускай Направы?) Прытым — цёплы малюнак постаці, вядомага нам з іншай нагоды, Францішка Каравацкага. КПЗБ!

Перамяшчэнне на чатыры стагоддзі ў глыб, у эпоху Адраджэння ў Беларусі. Узрушанае сцверджанне Калесніка: *„Увасркрашонай перакладам „Песня пра зубра" дорыць беларускаму Адраджэнню мастацкую пайнакроўнасць і эстэтычную культуру."* (Словы пра слаўную паэму Міколы Гусоўскага, напісаную ім па-латыні). Сапраўды — Скарына, Будны, Цяпінскі з'явіліся перш за ўсё публіцыстамі.

Адначасова са смерцю апошняга Ягайлавіча ўзняўся той фанатызм, які зруйнаваў, забіў нашу старажытную, беларускую культуру (Філіповіч!). Міжвольна згадваюцца тут у памяці старонкі кніжкі Адама Мальдзіса *„Таямніцы старажытных сховішчаў"* або нават успаміны Мядзёлкі... Такія кніжкі адбудоўваюць нашае мінулае, узнімаюць яго з пажарышчаў варожых нам гістарычных перыядаў.

Гаворачы аб бясспрэчна вялікім укладзе Яна Гушчы ў папулярызацыю беларускай літаратуры ў Польшчы, Уладзімір Калеснік звяртае ўвагу на пэўныя недакладнасці ды спрашчэнні, якія маюць месца ў яго прадмове да анталогіі *„Беларускія вершы"*. Падрабязна пералічвае хібы ў польскіх перакладах. Сцвярджае: *„Гумару ўвогуле не пашанцавала ў анталогіі"*.

Гушча не раз рабіў публічныя прызнанні ў тым, што яго асабліва сардэчна цікавіць паэзія Максіма Багдановіча. Перакладаючы ягоныя творы, ён чамусьці настолькі „асучасніў" іх, што ад нашага вялікага рамантыка няшмат арыгінальнага засталося. Паглыбляючыся ў крытыку, зробленую Калеснікам, напрошваецца наступнае абагульненне: перакладчыкам, папулярызатарам беларускай літаратуры патрэбна не столькі ўсхваляваная падзяка, колькі дапамога перш за ўсё ў выглядзе грунтоўнай, літаратурнай крытыкі!

І яшчэ крыху заўваг.

Гэта праўда, што анталогія *„Беларускія вершы"* паўставала амаль на пустым месцы. *„На каменнях народжаная яна"*, — сказалі б палякі. Тым болей няма прычын да радасці, што на сто дзевяноста тры творы, змешчаныя ў ёй, аж сто сем перакладаў сам Гушча! Улічыўшы сучасныя магчымасці, гэта парадокс. Падрыхтоўкай анталогіі можна было зацікавіць большае кола таленавітых паэтаў, перакладчыкаў... (Выдатны Віктар Варашыльскі чуць ні сілком упрасіўся да Гушчы ў супрацоўнікі).

Маючы на ўвазе недацяжкі ў рэпрэзентабельнасці анталогіі, Ул. Калеснік піша: *„Калі падумаць пра ўзаемнасць, дык у нас атрымалася б амаль тое самае"*. Нічога: беларуская анталогія польскага верша вельмі ж патрэбна нам, для беларускай літаратуры наогул.

Сакрат Яновіч

У НАВУКОВЫМ ГУРТКУ БГКТ

Навуковы гурток, які дзейнічае пры ГП БГКТ, на сваім чарговым пасяджэнні 16 лістапада г.г. пад старшынством **Ю. Туронка** абмяркоўваў наступныя справы: 1) падрыхтоўку навукова-папулярнай сесіі, прысвечанай 20-годдзю Беларускага грамадска-культурнага таварыства; 2) разглядзеў праблематыку чарговага навуковага зборніка, які рыхтуецца да выпуску; 3) разважыў арганізацыйныя справы ў сувязі са справаздачна-выбарным сходам у навуковым гуртку і 4) абмеркаваў бягучыя справы.

Пасяджэнне вырашыла, што навуковы гурток прыме актыўны ўдзел у адзначэнні 20-ай гадавіны ўтварэння БГКТ, а таксама правядзе **14 сакавіка 1976 г.** навукова-папулярную сесію, прысвечаную гэтай знамянальнай для нашай арганізацыі гадавіне. Зацверджаны наступныя тэмы дакладаў: *„20 год дзейнасці БГКТ на фоне гаспадарчых і грамадскіх пераўтварэнняў у нашай краіне"*, *„20 год беларускага штотыднёвіка „Ніва"*, *„Асвета ў асяроддзі беларускай нацыянальнай меншасці на Беласточчыне"*, *„Беларускі літаратурна-мастацкі і выдавецкі рух у Народнай Польшчы"*, *„Мастацкая самадзейнасць БГКТ на працягу мінулых 20-ці год"*. Прадбачваюцца таксама і паведамленні на тэмы: *„20 год беларускага дзіцячага часопіса „Зорка"* і *„20 выпускаў „Беларускага календара"*. Для большасці прынятых тэмаў дакладаў адразу былі зацверджаны аўтары-дакладчыкі. Матэрыялы на сесію павінны быць падрыхтаваны не пазней 1 лютага 1976 г.

Беластоцкае навуковае таварыства выказала гатоўнасць садзейнічаць выданню чарговага навуковага зборніка БГКТ у 1978 г. У сувязі з даволі працяглым працэсам рэцэнзавання, падрыхтоўкі да друку і самім друкам такога тыпу выдання неабходна, каб аўтары падрыхтавалі матэрыялы да публікацыі да 30 чэрвеня 1976 г.

Тэрмін справаздачна-выбарнага сходу навуковага гуртка ўстаноўлен на дзень **11 студзеня 1976 г.**

Пасяджэнне абмеркавала таксама магчымасці выдання на шклографе матэрыялаў навукова-папулярнай сесіі, прысвечанай 20-годдзю БГКТ, а таксама абмяркоўвала справу публікацыі слоўніка вёскі Храбалы, які падрыхтаваў **М. Врублеўскі.**

(іс)

ЧЫТАЙЦЕ І РАСПАЎСЮДЖВАЙЦЕ „Ніву"!



У НАШЫМ АБ'ЕКТЫВЕ

Каля Рыбалаў будуецца птушкаферма для адкорму 2 мільёнаў куранят у год.
Фота В. Рудчыка.



Начальства гмінных установы ў Гарадку хваліцца, што са скаргамі, змешчанымі ў прэсе, спраўляецца не толькі на працягу двух месяцаў, як наказвае закон, але намнога хутчэй. Аднак адказы будзе даваць не раней, як на перадапошні, 59-ы дзень. Ці ж аж такая вялікая чарга, ці проста гарадоцкія бюракраты так шырока разрасліся, што нельга раней адпісаць... (ша)

КУТОК ПРАКТЫЧНЫХ ВЕДАЎ



Што зрабіць з доўгімі валасамі?



Гляньце, калі ласка, на вучаніцу ліцэя. ці нават старэйшых класаў пачатковай школы. Ці не кінуліся вам у вочы іх доўгія, а часта і неахайныя валасы?

Нядаўна мне давялося быць на пэўнай сустрэчы ў асяроддзі дарослых людзей. Было там і чалавек дзесяць дзяўчат Толькі дзве з іх, аднак, выглядалі так, як павінны выглядаць вучаніцы. У іншых былі доўгія валасы, звісаючыя нячыстымі, панурымі пасмамі. Гэтыя дзяўчаты выглядалі вельмі смутна і непрыемна. Уяўляю сабе, якія клопаты з валасамі маюць яны ў школе: яны ж і чапляюцца за ўсё, і працаваць перашкаджаюць.

Ці не можам мы, бацькі, паклапаціцца, каб нашы дзеці выглядалі акуратна? Ці ж нельга даказаць сваёй дачцы, што з карацейшымі валасамі выглядала б яна куды лепш?

Калі ўжо нічога з гэтага не выйдзе, дык раім запрапанаваць дзяўчатам з доўгімі валасамі адну з паказаных тут прычосак.

Сяброўка

Кансультацыя юрыста

ПЫТАННЕ: Паміж С. і Б. вядзецца справа аб размежаванні ўчастка зямлі. С. дамагаецца размежавання паводле таго, як дагэтуль карысталіся, спасылаючыся на тое, што гэты стан карыстання працягваецца ўжо звыш дваццаці год і таму ён набыў уласнасць паласы зямлі, якая прылягае да яго поля, з-за даўнасці. Б. спасылаецца на грунтовую кнігу, у якой гэта паласа запісана як яго ўласнасць. С. з свайго боку сцвярджае, што запіс у грунтовай кнізе неактуальны, паколькі ён з'яўляецца ўласнікам гэтай паласы. Як па закону павінна быць вырашана справа?

АДКАЗ: У асноўным, той хто карыстаецца з чужой зямлі так, як бы быў уласнікам, набывае ўласнасць з-за даўнасці. Паводле грамадзянскага кодэксу, які цяпер абавязвае, для гэтага трэба карыстацца гэтай зямлёй 10 год — калі карыстальнік робіць гэта з добрым намерам, гэта значыць, калі ён перакананы, што гэта нікому не шкодзіць, або 20 год, калі хтосьці карыстаецца ёй у злых намерах.

Аднак, калі для данай парцэлі заложана грунтовая кніга, пры размежаванні абавязвае мяжа, якая ўпісана ў гэтай кнізе. Упіс у грунтовай кнізе будзе абавязваць суд у справе аб размежаванні. Калі б у сапраўднасці праўны стан зямлі быў іншы, чымсьці гэта вынікае з грунтовай кнігі, то зацікаўленая асоба магла б у асобнай справе патрабаваць выпраўлення грунтовай кнігі і толькі пасля гэтага дабівацца сваіх правоў.



Дарагое „Сэрцайка“! Я ўжо немалады, даўно жанаты, у мяне трое дзяцей. Калісьці, у маладосці, кахаў я адну дзяўчыну. Пайшоў у армію, а яна выйшла замуж за другога. А абяцала ж чакаць. Я страшэнна перажыў гэта. Час ішоў, памалу гаіліся раны. Ажаніўся і я. Была крыху старэйшая за мяне, але спадабаўся мне яе характар — спакойная, разважлівая, працавітая. Нарадзіліся дзеці. І вось аднойчы спаткаў я тую першую. Яна ўжо развялася з мужам і вярнулася да бацькоў. Зайшлі мы ў кавярню, пагаварылі, ўспаміналі мінулае. Выглядае яна добра — элегантная, прыгожая... А жонцы маёй бракуе гэтага. Праўда, яна вельмі дбае пра дзеці, пра дом, пра мяне, але найменш пра сябе. І я, як паглядзеў на тую першую, — сэрца забілася. І мы пачалі сустракацца. Пазней стаў я вяртацца дахаты, пачаў выходзіць вечарам. Гэта псуе настрой у хаце, бо і гаварыць, калі вярнуся, ні з кім не хочацца. Ведаю, што не час на гэта, гады не тыя, але не магу парваць з ёю. Яна кажа, каб я ўзяў развод і ажаніўся з ёй. Што рабіць?

Янка з Беластока

Развеж усё: ёсць у цябе добрая жонка, добрая гаспадыня, яна маці дзяцей тваіх, якіх напэўна кахаеш. А якая будзе яна? Яна ж цябе калісьці, калі вы кахаліся, пакінула, не стрымала слова. Якая можа быць пэўнасць, што будзе яна табе добрай і вернай цяпер?.. Элегантна і модна можа выглядаць кожная жанчына. А твая жонка ўвесь час і сілы прысвячае табе, дзецям, парадку ў хаце. А чаму? Вось памажыце ёй усе, і ты, і дзеці, а тады і ты ўбачыш сваю жонку іншай.

„Сэрцайка“

ХТО НЕ ТУШЫЦЬ ПАЖАР У СУСЕДА, У ТАГО ХУТКА СВАЯ СЦЯНА ЗАГАРЫЦЦА.

(Польская прымаўка)

ВЕР-НЕ-ВЕР

Сніцца мне, што я заблудзілася. Хаджу па незнаёмай мясцовасці. Нарэшце выйшла да нейкага мястэчка. Свеціць сонца. Добрая пагода. Бачу дзве дарогі, адна з іх прыгожая, шырокая, але па ёй да мэты трэба было ісці вельмі доўга, бо яна акружная. Вырашаю ісці другой дарогай, карацейшай. Яна вельмі вузкая, цісненца між дамамі. Я іду па ёй, а яна становіцца ўсё больш пясчаная, раскапаная. Ісці цяжка. Урэшце зусім ужо дарогі не стала. Я вымушана вярнуцца і ісці па той даўжэйшай, але прамой дарозе.

А. Х.

І навошта вам было ісці па той няпэўнай дарозе? Паспех — курам на смех, кажуць. Але жарты на бок. Тое, што вы ішлі спачатку вузкай дарогай, сведчыць аб вашым нялёгкім жыцці, у якое заглядаюць нястачы. Усё ж будучыня ваша рысуецца ў ружовых колерах. Вы ж пайшлі пасля прамой і шырокай дарогай, якая гарантуе вам поспех і славу. Гэта пацвярджае і тое, што вы заблудзіліся, ды яшчэ пры сонцы — вернае дасягненне мэты, якое не прыйдзецца вам, аднак, лёгка.

Астрон



І тады ў хлопцава сэрца пачала ўпаўзаць трывога. У іх не было гадзінніка, яны не ведалі, колькі часу ішлі і ці даўно прапаў у цемры Шчарбак, толькі, здавалася, праляжалі яны ў снезе нямала. У Цімошкіна ўжо закалела ўсё ўнутры. Не вытрымаўшы сцюжы, ён устаў і пачаў грэцца, размахваючы рукамі. Вельмі мерзлі астылыя ногі ў адсырэлых ботах, а параненая рука дык зусім ужо адмерзла. Блішчынскі неяк болей цярпліва зносіў холад, з кучай снегу на плячах і на шапцы ён курчыўся ў доле і пазіраў у той бок, дзе знік Шчарбак.

Снег усё ішоў і ішоў, сыпаўся і мёў касымі пасмамі з неба; марудна поўз час, а Шчарбака і Здабудзькі ўсё не было. Цімошкін ужо вытаптаў сцежку пад гэтым адзінокім калючым палявым кустом, прагледзеў, як кажуць, вочы, а ніхто нідзе не з'яўляўся. У галаў ад напружання лезлі розныя нядобрыя здагадкі: ці не трапіў у якую пастку і сам Шчарбак? Ці не нарваўся дзе ён на якую засаду? А можа, не адолее дзе параненага Здабудзьку? Ці мо заблудзіў у цемры? Можа, трэба было ісці шукаць яго, а можа, чакаць тут, дзе ён іх пакінуў? Усё гэта пакутнай няпэўнасцю грызла хлопцава адчуванне, але ён не ведаў, што зрабіць, каб хутчэй дачакаць Шчарбака.

Блішчынскі маўчаў нядоўга. Відаць, урэшце даняла і яго сцюжа, — сержант ускочыў, патупаў на адным месцы, грэючыся, і загаманіў незадаволена і бурклівa:

— Ну, вось і не паслухаў мяне і цяпер недзе ўліп. Пашлі дурнога, а за ім другога. Разумееш? А нам мерзні тут!

Цімошкін маўчаў, глядзеў усё і слухаў, а ён працягваў сваё:

— Факт — папаўся недзе. Або заблудзіў.

Цімошкін усё маўчаў. Хлопцу не хацелася спрачацца з ім, бо ён ужо ведаў, што той скажа далей. Але ён сказаў нечаканае:

— А можа, ён у адзіночку да сваіх ірвануў? Аднаму зручней. Безумоўна. Так і ёсць.

— Што ты плявузгаеш? Ты б падумаў спярша, што кажаш.

Блішчынскі пастукаў абцасам па абцасу і з упэўненасцю, якая ніколі не пакідала яго, разважна вытлумачыў.

— Слухай, заўжды выходзіць па-мойму. Разумееш? Я казаў таму: не ідзі. Ён пайшоў. Цяпер адно з двух: або ў немцаў, або драпануў, а нас пакінуў. Ну дакажы, што не так?

— Што даказваць? Ён жа не ты.

Блішчынскі фальшыва засмяяўся, пасля абарваў, уздыхнуўшы:

— Кожнаму свая кашуля бліжэй да цела. Старая ісціна.

Ад тае яго ўпэўненасці, з якой было сказана гэта, у Цімошкіна ўзнік неспакой. Вядома, ён, нават паміраючы тут, не падумаў бы, што Шчарбак знарок пакінуў іх, але ж праўда, што мог ён і заблудзіць у гэтай цемрадзі і праміну́ць гэты куст. На самай справе, колькі ж яго трэба чакаць і чым можна дапамагчы яму і сабе? Гэтыя пытанні-клопаты вялізнаю трывогай паўставалі ў хлопцавай душы.

Урэшце Блішчынскі, пэўна, рашыў даканаць земляка.

— Ты паслухай: калі мы да ранку не выбярэмся, то заўтра нам канцы. Разумееш? Куды мы дзенемся, калі вакол немцы!

Цімошкін таіў у сабе няпэўнасць і не ведаў, што рабіць далей. Недзе ў снежнай ночы немцы, немаведама дзе фронт, нідзе ні стрэлаў, ні ракет, усё наваколле сцялося, азмрачнела сціхла, толькі снег шорсткімі косамі ляпіў і ляпіў з ветранага неба. У доле яго ўжо набралася многа, пад ім хавалася трава, да халяў грузлі боты, а ён усё ішоў.

Трывога кашчаватымі пальцамі сціскала хлопца, не давала стаяць на месцы, прымушала нешта рабіць, але, апроч як глядзець і чакаць, — што можна было надумаць? Блішчынскі яшчэ больш занепакоіўся, ды і Цімошкін пачаў разумець, што выйдзе, відаць, па-ягонаму: і Шчарбака яны не дачакаюць, і самі сябе не ўратуюць.

Нарэшце Блішчынскі паддаў плячом аўтамат.

— Ну, ты як хочаш, а я пайшоў.

І ён хутка пакрочыў па снезе прэч ад земляка ў змрок ночы.

На нейкі час Цімошкін разгубіўся, прыкусіў губу, у яго не хапіла рашучасці спыніць сержанта. Гэта было нясцерпна — застацца аднаму ў такім няпэўным становішчы. Але ён усё ж пачакаў яшчэ, з болем, тугой і адчайнай надзеяй углядаючыся туды, дзе даўно знік Шчарбак. Усімі сіламі сваёй душы ён прагнуў, каб сябар паказаўся, азваўся, хоць як-небудзь напомніў аб сабе. Але ішоў час, а ніхто нідзе не адзываўся ўначы.

Тады хлопец, лаючыся і ў думках праклінаючы немцаў, завею і свайго земляка, штораз азіраючыся, пайшоў па прыкметнаму яшчэ, паўзасыпанаму следу Блішчынскага.

4

Шкандыбаючы адзін у гэтай снегавой каламуці, Цімошкін зразумеў, што Шчарбак — яго самая вялікая страта сёння. Яшчэ нядаўна, як толькі скончыўся той страшны разгромны бой і нямецкія танкі хлынулі на ўсход, здавалася хлопцу, што горшага ўжо не будзе. Палавіна іхніх салдат была па-

ТРЫБУНА чытачоў

Наладжваюцца гайнаўскія вуліцы

У Гайнаўцы кіпіць работа ў гонар VII З'езду ПАРП. У канцы кастрычніка адбыўся агульнагарадскі пачын рабочых з розных прадпрыемстваў і ўстаноў. А ў пачатку лістапада прадпрыемства камунальна-жыллёвай гаспадаркі арганізавала грамадскую працу ў пасялковым камітэце нумар 4 пры рамонце вуліцы Падляссе. На работу выйшлі жыхары гэтай вуліцы і працавалі вельмі актыўна ад 8 раніцы да 15 гадзіны. Жвір вазіла 10 машын цэлы дзень. Над працай наглядаў сам дырэктар прадпрыемства камунальнай гаспадаркі тав. Данілюк. Людзі направілі вуліцу, якая была ўжо непраезднай.

Найлепш працавалі Лукша, Нікančук, Якубоўскі, Карпюк, Чарнянін, Янцэвіч, Данілюк, Асташэўскі, Войташ, Сельванюк, Тамашук.

Вартасць працы — больш 60.000 зл.

Э. Вайсковіч

Змены ў Зубаве

Каля вёскі Зубава з боку Сакоў ідзе паспяховая праца. Бельскі ПГР праводзіць тут меліярацыю і дрэнацыю. Ужо вызначана і арэцца зямля для будучай дзяржаўнай гаспадаркі ў Зубаве.

Джэны А.



Да тых, хто яшчэ не выпісвае „НІВЫ"

Чаму „Нівы" не чытаеш
І не пішаш да яе?
Гэта жа твая газета —
Ўсё пра нас яна пяе!

Часта пра цябе чытаю
І пра тваю вёску.
А купляю ў Беластоку,
Проста ў кожным кіёску.

Ты вазьмі у паштальёна,
Ён дахаты прынясе.
Сорамна ж скупіць грашамі,
Калі гэта робяць ўсе.

Ды й не толькі у тым справа,
Што усе купляюць.
Проста „Ніва" так цікава,
Што яе ўсе чытаюць,
Нават заграніцай!

Васіль Петручук

біта, палеглі многія камандзіры, праваліся ворагі, і іх засталося ўсяго толькі трое. Але сярод траіх быў Шчарбак — як заўжды, маўклівы, рашучы, дзейны. З ім не было адзіноты, і вялікае гора неяк лягчэй пераносілася ўдвух. Цяпер жа ён быў адзін: ні Здабудзькі, ні слаўнага, харошага Вані. Блішчынскі ж не быў патрэбны яму, — пайшоў ён — і хлопец не шкадаваў таго: хіба мог памагчы ў бядзе сябелюбец, як гэты яго зямляк?

І ўсё ж Цімошкін ішоў па ягоным следу — ішоў, бо ведаў, што Блішчынскі хітры і заўжды дбае наконт розных хадоў-выхадаў з усякага ліха. Да таго ж на маёравай сумцы ў яго быў компас. Завеяныя сляды ледзьве праступалі з-пад снегу і вялі цераз вялізнае поле, перасеклі схаваны ў снезе прасёлак, які можна было пазнаць па радзе тэлефонных слупоў з дзвюма ніткамі праваду. Затым, задыхаючыся, хлопец перайшоў невялікі пагорак, абмінуў статак саламяных сцірт і зноў паплёўся палеткам.

Вецер шалёна сек снегавою жарствой па ягоным твары, але сняжынкі ўсё ж патроху радзелі і снегапад меншаў. Наўкола сталі відаць адзінокія дрэвы, дзе-нідзе — шнуркі вінаградцікаў з пахіленымі калочкамі ў кожным кусце; нейкія будынііны ён абышоў здаля — так вялі засцярожлівыя сляды Блішчынскага. І ўвесь гэты час адзінокага блукання з яго галавы не выходзіў Ваня Шчарбак.

(Працяг будзе)

Людзі рэвалюцыі 1905 г.

Яшчэ жывуць удзельнікі рэвалюцыі 1905 года. У Піражках — Васіль Федзюкевіч, 89 год, а ў Сукавічах — Пётр Кавальчук, 92 гады. Рэвалюцыя 1905-1907 г. не прамінула і Крынак. Расказваў аб гэтым Васіль Федзюкевіч. У Крынках дзейнічала тады Сацыял-дэмакратычная рабочая партыя Расіі і „Бунд" — таксама партыя сацыялістычнага тыпу. Крынкаўскія рабочыя-гарбары зрабілі забастоўку, выйшлі на вуліцу, спявалі „Марсільянку" і „Варшавянку", крычалі „далой цара", дамагаліся раздаць панскую зямлю сялянам. У Крынках быў маёнтак пана, дык рабочыя і парабкі пакінулі працу, а сяляне пасвілі быдла на панскім.

Доўга цягнулася крынкаўская забастоўка, а потым прыехаў швадрон казакоў, пабілі бастуючых. Было многа параненых.

Т.К.

Дрэнна дбаюць

У Гайнаўцы ёсць электрычная крама. Але каб усё тут можна было купіць з электрапрыбораў — гэта рэдкасць. Нават самых важных рэчаў, як каблі, абажуры, званкі і інш., патрэбных у гаспадарцы, няма. Трэба папахадзіць, каб на іх трапіць. Кажуць, што калі прыходзіць у краму тавар, людзі ў момант яго расхватваюць. А чаму? Значыць, кіраўніцтва крамы замала дбае, каб былі ўсе патрэбныя людзям тавары.

П. Дубовіч

А дзе паставіць матацыкл?

Ёсць у Бельску гарадская лазня. Карыстаюцца ёю многія. Найбольш у пятніцу і суботу. Каля лазні няма аднак стаянкі на веласіпеды і матацыклы. Абапіраюць іх людзі аб сцены і аббіваюць штукатурку. Сцены брыдка выглядаюць. А стаянку можна зрабіць з жалеза ці нават некалькіх кускоў драўніны.

Іван Кірызюк

У Трывежы без змен

Можа, чытач помніць, у гэтую ж пару ў мінулым годзе пісаў я аб марнатраўстве ў Трывежы, што ў Гайнаўскай гміне. Ці што памагло?

Еду я ПКС-ам з Нарвы ў Гайнаўку праз Трывежу і бачу, зноў на стаўбах вісіць сетка для гульні ў ручны мяч. А ўжо позняя восень, спаборніцтвы даўно закончыліся, а бедная сетка гойдаецца на ветры і ніхто не знойдзецца, каб зняў яе і схаваў пад страху якую. Сорам вам, дзецюкі, што не шануеце супольнай маёмасці. З чым будзеце гуляць на другі год?

Раса

Ад рэд. Матчыма, і знялі дагэтуль ужо „бедную сетку" трывежскія хлопцы і схавалі, але вестку даем для павучэння на будучыню — трэба дбаць заўчасна пра ўсё.

Вось дык ініцыятыва!

Гайнаўскае прадпрыемства ляоных машын запрасіла былых сваіх рабочых, цяпер пенсіянераў, на сустрэчу з дырэкцыяй, прафсаюзнай радай, партарганізацыяй і рабочай радай прадпрыемства.

Найперш усе паглядзелі падрыхтаваны фільм, а потым ішоў прыемны вечар з кавай і віном. Размовы, успаміны...

Дырэктар **Казімір Гадась** расказаў сваім гасцям пра новыя дасягненні прадпрыемства, пра планы і разбудову.

Пенсіянеры падзякавалі кіраўніцтву за памяць і абавязаліся прыняць удзел у грамадскім пачыне ў цэнтры адпачынку, што знаходзіцца ў Рыбаках над Нарвай.

На сустрэчы прысутнічалі старшыня прафсаюзнай рады — **Чэслаў Гуралеўскі,** старшыня рабочай рады — **Ян Аркушэўскі,** сакратар ПОП — **Мікалай Семянюк.**

Усе прысутныя пенсіянеры атрымалі грашовыя ўзнагароды.

Э. Вайсковіч



Сустрэча пакаленняў

З нагоды 32-ой гадавіны Народнага Войска Польскага ў клубе „Міленіум" у раёне „Тысячагоддзя" ў Беластоку прайшла сардэчная і цікавая сустрэча моладзі з афіцэрам запаса — капітанам Васілём Петручуком. Капітан расказаў, як фарміравалася на савецкай зямлі Войска Польскае, як яно супольна з слаўнай Савецкай Арміяй граміла фашыстаў. Маладыя людзі былі задаволены, многія рэчы чулі яны першы раз.

Прысутнічала 400 асоб — вучні з усяго горада. На канец па супольнаму жаданню зрабілі памятны здымак з гэтай сустрэчы, а потым праслухалі слоўна-музычны мантаж пра Войска Польскае.

(вп)

Міхалоўскі ГС маўчыць, а чытачы чакаюць!

Многа разоў крытыкаваўся ў „Ніве" міхалоўскі ГС за тое, што вакол сваіх прыгожых гандлёвых павільёнаў, такіх, як, напрыклад, у Шымках ці ў Бандарах, не трымае парадку. Пісалася, што павільёны трэба было б абгарадзіць, пасадзіць дрэўцы, вясной кветкі, парабіць стаянкі на ровары — увогуле ўпарадкаваць, як кажуць, свой панадворак. Кіраўніцтва міхалоўскага ГС-у абыякава адносіцца да газетнай крытыкі, у вызначаным тэрміне не дае адказаў на яе. А чытачы чакаюць!

Крапіва

ДЗЕ? ШТО? КАЛІ?

10 лістапада на вул. Ліповай у Беластоку Казімір Б. наехаў „Санам" на Барбару Я., 13 год, у выніку гэтага ў яе наступіла сатрасенне мозгу, і дзяўчынку адвезлі ў бальніцу.

На другі дзень раніцай у вёсцы Райкі, гміна Бельск, згарэла клуня з усімі сёлетнімі плёнамі і сельскагаспадарчымі машынамі. Была гэта клуня Еўдакіі Я., гаспадыні 5-гектаравай гаспадаркі. Затраты ацэньваюцца на 100 000 зл. Прычына — малыя дзеці распалілі вогнішча недалёка ад клуні.

У АДКАЗ НА НАШУ КРЫТЫКУ

У нумары 39 ад 28 верасня надрукавалі мы фельетон „Каля Саколкі гадаваны" аб перыпетыях падарожжа аўтобусам на трасе з Супраслі ў Беласток і з Беластока ў Крынкі. Замала аднак было канкрэтнасці ў публікацыі, бо прадпрыемства ПКС, хоць і мела добрую волю, не змагло на яе аснове ўстанавіць віноўніка. Вось адказ:

Badając zarzut ordynarnego zachowania się kierowcy autobusu relacji Supraśl—Białystok o godz. 7.00 w dniu 23 sierpnia br. stwierdzono, że przedmiotowy kurs wykonywał kierowca pełniący jednocześnie czynności konduktora Ob. Mieczysław Halicki.

Ponieważ autor notatki na świadka zajścia podaje konduktora w/w autobusu, fakt ten nie może dotyczyć kierowcy Ob. Halickiego. Z uwagi, że na trasie Supraśl—Białystok w godzinach szczytu przewozowego wykonywanych jest kilkanaście kursów oraz brak jest innych bliższych danych jak: numer rejestracyjny bądź ewidencyjny autobusu — nie jesteśmy w stanie wszcząć dalszego postępowania wyjaśniającego.

Wyjaśniając sprawę nie zatrzymywania się autobusów relacji Białystok—Krynki na przystanku w Supraślu uprzejmie komunikujemy, że fakt ten znalazł potwierdzenie. Wobec powyższego kierownictwu Oddziału Osobowego PKS w Białymstoku polecono omówienie tej nieprawidłowości na najbliższej odprawie ze służbą ruchu osobowego i zobowiązanie jej do ścisłego przestrzegania w/w przystanku.

Z-CA DYREKTORA D/S TECHN. PRZEDSIĘBIORSTWA PKS W BIAŁYMSTOKU MGR INŻ. ZB. K. ŁOPIANECKI

А ў 42 нумары ад 10 кастрычніка наш карэспандэнт даносіў аб дзіўным звычаі пакраж у агародах белавежскіх гаспадынь. У сувязі з гэтым фактам мы атрымалі вельмі хуткі (за што сардэчна дзякуем) адказ ад каменданта белавежскай міліцыі наступнага зместу:

W odpowiedzi na Wasze pismo informuję, że ustalono iż poszkodowanymi o kradzieże ogrodowe są:

1. Nina Bajko zam. Białowieża ul. Waszkiewicza 64;
2. Maria Stysiak zam. Białowieża ul. Waszkiewicza 9.

Dla Niny Bajko jesienią 1974 roku z ogrodu wycięto 30 główek kapusty, natomiast dla Marii Stysiak jesienią bieżącego roku z ogrodu skradziono cebulę.

W związku z powyższym tut. Posterunek MO podjął czynności w kierunku ustalenia sprawców wymienionych kradzieży.

KOMENDANT POSTERUNKU MO W BIAŁOWIEŻY ST. SIERŻ. A. SOŁOWIANIUK.

На тэму цёмнай вуліцы ў Лапухоўцы, аб чым пісала „Ніва" таксама ў 42 нумары, мы атрымалі наступны, не вельмі задавальняючы, адказ, бо ж вулічныя лямпы — рэч дробная і ці сапраўды вымагаюць аж столькі захадаў? А мо проста недахоп гаспадарнасці?

Urząd Gminy w Narwi po rozpatrzeniu wycinku prasowego z dnia 19.10.1975 r. opublikowanego w gazecie „Niwa" wyjaśnia co następuje: w czasie konserwacji linii energetycznej w miejscowości Łapuchówka zostały zdjęte lampy oświetleniowe ze względu na bardzo zły stan techniczny. Ze względu na brak środków finansowych do chwili obecnej nie mogliśmy zrealizować powyższej inwestycji.

Do planu na rok 1976 zostało ujęte założenie oświetlenia ulicznego w miejscowości Łapuchówka, oraz wysłano zapotrzebowanie na środki finansowe do Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku.

NACZELNIK GMINY — WITALIS PIEKARSKI

Бельскі ГС рэагуе на нашу крытыку салідна і з адказнасцю, як і трэба. Імкнемся ж усе да адной мэты, каб лепш нам усім было. А будзе добра, калі паміж нашай газетай, нашымі ўладамі і нашымі людзьмі будзе разуменне і ўзаемнае вымаганне. А вось адказ на крытычную заметку журналіста аднасна крамы ў Мокрым:

Stosownie do zamieszczonej notatki w Waszym czasopiśmie „Niwa" Nr 38/1021 z dnia 21.IX.75 r. odnośnie pracy w Punkcie Sprzedaży Pomocniczej we wsi Mokre, Zarząd Gminnej Spółdzielni „Samopomoc Chłopska" w Bielsku-Podl. po zbadaniu sprawy odnośnie pracy sklepu wyjaśnia, iż zarzuty stawiane przez autora notatki Waszego czasopisma są słuszne, a mianowicie nie przestrzegane były godziny pracy sklepu oraz pomieszczenia i otoczenie sklepu nie było utrzymane w należytej czystości.

Za powyższe niedociągnięcia w stosunku do kier. sklepu wyciągnięto wnioski służbowe, a mianowicie udzielono upomnienia z wpisaniem do akt osobowych, ukarano mandatem karnym oraz czynione są starania zatrudnienia innej osoby do prowadzenia PSP we wsi Mokre.

ZARZĄD: J. CHILIMONIUK, INŻ. Wł. MAKSYMEK.

„Niwa" — Skr. poczt. 149. 15-950 Białystok. TELEFON 2-32-41. Wydawca Przedsiębiorstwo Wydawniczo-Kolportażowe RSW w Białymstoku. PRENUMERATA: Oddziały „Ruchu", urzędy pocztowe i listonosze. Indeks 36911/36671.

РАШУЧАСЦЬ

Мікола разгладзіў гальштук, глынуў вады, стараючыся стрымаць тугія ўдары сэрца, пачаў:

— Таварышы! Папярэднія выступленні казалі аб нашых поспехах, а я вось скажу аб нашых недахопах, бо як сумленны член калектыву маўчаць далей не хачу, ды і не маю права на гэта...

Кінуўшы позірк на паперку з выпісанымі загадзя лічбамі, Мікола працягваў:

— Добра, што гадавы план па продажу дзяржаве малака і мяса мы выканалі на 101 працэнт, добра што мы павысілі ўраддівасць нашых палёў. Толькі паказчыкі маглі б быць вышэйшымі, каб сёй-той з нашага, у цэлым добрага калектыву не шкодзіў агульнай справе... Я маю на ўвазе цябе, Іван. Хоць ты і лічышся маім сябрам, але сцебану прама ў вочы, каб памятаў аж да новых венікаў! Заяўляю адкрыта перад усім сходам: такому п'яніцу і лайдаку, як ты, не месца ў нашым дружным і працавітым калектыве...

Мікола на момант прыпыніўся, быццам чакаючы пакуль у зале сціхне шум. А потым ускінуў угору руку:

— Супакойцеся, супакойцеся, таварышы, я яшчэ не скончыў.

— Вядома, што Іван не змог бы дакаціцца да такога жыцця, каб сёй-той з начальства не патураў яму ў гэтым. Ды што тут мусоліць доўга, — павярнуўся прамоўца ў той бок, дзе сядзіць старшыня. — Нават вы, Кузьма Сцяпанавіч, і то не праводзіце з абібокамі выхаваўчай работы. Як кіраўніку, гэта не робіць вам гонару...

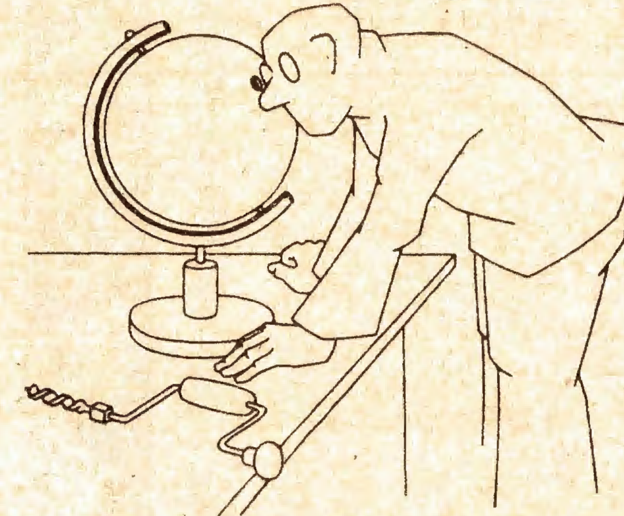
Нарэшце, прапісочыўшы як след і п'яніц, і кіраўнікоў, Мікола пачаў закругляцца:

— Таварышы, нам трэба больш прынцыпова ставіцца да сябе, смела выкарчоўваць зло, якое сям-там мае яшчэ месца ў нашым калектыве. Са свайго боку я абяцаю і ў будучым, як і цяпер, быць такім жа непрымірымым да недахопаў.

Скончыўшы, Мікола згроб у кучу паперкі з прамовай. Выцер хусцінкай успацелы лоб і сам сабе паспачуваў:

— А каб цябе! Бач як расхваляваўся на гэтай рэпетыцыі. А што ж будзе, калі вось гэтак выступіць заўтра на сходзе? А можа, таксама таго... расказаць аб поспехах? Аб недахопах як-небудзь іншым разам... Так і зробім, — рашыў нарэшце Мікола і кінуў прыгатаваны тэкст прамовы ў смеціцу...

Пятро Рабянок



НІЎКА



ЗНАХОДКА

Пляліся ў знямозе
Змітрок і Пятрок.
Глядзяць — на дарозе
Ляжыць кашалёк.

— Цур, мой! — і хапае
Знаходку Змітрок.
— Не, мой! — не ўступае
Упарты Пятрок.

Адзін у другога
Знаходку трэцуць,
Адзін на другога
Крычаць і равуць.

На часткі парваўся
Тугі кашалёк,
А ў ім аказаўся...
Звычайны пясок.

Р. Хацкевіч

ВІСЯЧАЯ РАБОТА

— Мала рухаецеся, — гаворыць урач пацыенту. — Відаць, работа ў вас сядзячая...

— Вісячая, — адказаў пацыент. — Цэлымі днямі вішу на тэлефоне.

ЗДАГАДЛІВЫ ХЛОПЧЫК

— Мама, а я ведаю, чаму падкоўваюць каня.

— Чаму, сынок?

— Каб ногі ў яго не мерзлі.

ГУМАР З

ВЫТЛУМАЧЫЎ

— Андрэй, ану перахрысціся!..

— У імя... сына і ду...ха...

— А дзе айцец, шыбеніку?

— Хіба вы не ведаеце? Паехаў у Бельск на кірмаш.

НЕ ЎСЕ

Жонка: — Няўжо ты прапіў усе грошы?

Муж: — Чаму ж усе?! Рэшта пайшла на закусь.

ПАЧЫНАЮЧЫ

Міліцыянер не верыць вачам: проста па тратуары едзе машына, дарэчы, даволі марудна. Ён падыходзіць да вадзіцеля:

— Што вы робіце?

— Я толькі што атрымаў правы і яшчэ вельмі баюся сустрэчных машын! — адказвае збянтэжаны вадзіцель.



...Была глухою цяцёркаю, а крык моды чула цераз акіян.

...Усю ноч не спаў. Думаў: „Чаму так ціха за сценкай?!"

ПЕСНІ ПА ЗАЯЎКАХ

Па просьбе Гэлі Данельчук з Заблудава, Валі Жылюк, Тосі Палавянюк, Лены і Гені Артэмюк, Ані Асеннік з Парцава змяшчаем песню

CHŁOPCY Z WESELSZYCH LAT

słowa: Jacek Korczakowski
muzyka: Adam Skorupka
śpiewa: Irena Jarocka

Chłopcy z weselszych lat,
Chłopcy z rodzinnych stron
Czy wybaczycie to,
Że wam uciekłam w świat?

Byłam bardzo daleko,
w obcym świecie za górą, rzeką
Gdzie ma wszystko swą cenę —
Kwiaty na scenę,
Uśmiech i łza...

Ludzie są, jacy są,
Stać ich na to, co stać —
Chłopcy z rodzinnych stron,
Z wami to konie kraść!

Ech, pójść z wami raz jeszcze
Na wagary, w kwiaty i świerszcze —
Grać w zielone i w jasne
I mieć na własność
Cały ten dzień...

Chłopcy z weselszych lat,
Który z was kochał mnie?
Chłopcy z weselszych lat —
Z kim on dziś jest i gdzie?

Ech, pójść z wami raz jeszcze
Na wagary, w kwiaty i świerszcze,
Grać w zielone i w jasne
I mieć na własność
Choć jeden dzień...

W sercu mieć tamten śmiech,
Radość zebraną z łąk,
A na obronę,
Na godzinę złą
Serce mieć i dłonie
Chłopców z mych rodzinnych stron...

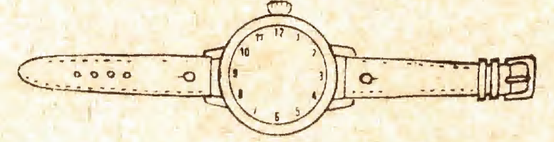
УЗАЕМНАСЦЬ

Габравец атрымаў ад аднаго свайго сябра, вялікага жартаўніка, пісьмо, на якім не было маркі. У ім паведамлялася:

„Дарагі сябар, я цяпер на экскурсіі ў габрах, таму не змог прыляпіць марку да пісьма. У мяне ўсё ў парадку. Твой Іван".

Габравец у адказ паслаў свайму сябру пасылку накладной платай. У пасылцы ляжаў вялікі камень з запіскай:

„Я настолькі кранут̆ы тваёй павагай да мяне, што вось гэты камень адарваўся ад майго сэрца. Пасылаю яго табе накладной платай, таму што ўсе свае грошы прыйшлося аддаць за тваё даплатное пісьмо. Стаян".



ГАДЗІННІК ЛОДАРА.

ЭВАЛЮЦЫЯ

У першыя дні знаёмства хлопец, ідучы вуліцай, папярэджваў дзяўчыну:

— Уважна ножкамі ступай, бо тут каменьчыкі.

А праз нейкі час пасля вяселля:

— Ды глядзі пад ногі — тут жа камяні.

І ўжо праз некалькі месяцаў сямейнага жыцця:

— Куды цябе нясе?! Што, каменняў не бачыш?!

НА СУДЗЕ

— І так, калі справа дайшла да сутыкнення, у вашага працаўніка ў руках была палка. А што было ў вас у руках?

— Яго жонка.

КУРЁЗЫ

ДАРАГАЯ АПЕРАЦЫЯ

Муніцыпалітэт італьянскай сталіцы прыняў рашэнне пачаць „вайну" супраць наступаючага на горад новага каварнага ворага. Агульны кошт будучай аперацыі ацэньваецца ў 896 мільёнаў лір. Аднак гэтыя падрыхтаванні робяцца не для таго, каб адбіць нашэсце варвараў, як гэта не раз было ў мінулым, а для вядзення „баёў" з... пацукамі.

Паводле ацэнкі газеты „Кар'ерэ Дэла Сера", цяпер горад „атакуе" каля 20 мільёнаў пацукоў.

ДЫМ У АТЭЛІ „ЕЎРОПА"

„Тысячы фунтаў стэрлінгаў улятучылася, як дым, у лонданскім атэлі „Еўропа" — напісаў адзін англійскі рэпарцёр, каменціруючы вынікі праўшоўшага тут „чацвёртага чэмпіяната свету па... курэнню люлек". Кожнаму з 240 удзельнікаў, якія прыбылі з васьмі заходнееўрапейскіх краін, а таксама Японіі і Аўстраліі, была прадстаўлена стандартная англійская люлька тыпу „брайяр", тры грамы тытуню і дзве запалкі. Задача: не дабаўляючы тытуню, падтрымліваць у люльцы агонь як мага даўжэй.

Пераможцам аказаўся італьянец Вірыс Вечы, які „пратрымаўся" дзве гадзіны трыццаць восем мінут чатырнаццаць секунд.

ЯК ВЫДУМАЦЬ АФАРЫЗМЫ

Адна дама спытала Бернарда Шоу, як яму ўдаецца прыдумваць такія дасціпныя афарызмы.

— Вельмі проста! — адказаў пісьменнік. — Я думаю аб чым-небудзь дурным і тут жа гавару процілеглае.



Калі ўсе выйдуць у людзі, хто ж тады будзе працаваць?